

UNIVERZITA KARLOVA
Právnická fakulta

David Bujgl

**Smlouva o převodu podílu ve společnosti
s ručením omezeným**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Kateřina Eichlerová, Ph.D.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 29. května 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 137 551 znaků včetně mezer.

David Bujgl

V Praze dne 29. května 2018

Děkuji JUDr. Kateřině Eichlerové, Ph.D. za konzultaci a vedení této práce, Mgr. Prokopovi Vernerovi MBA za konzultaci, mým rodičům za podporu v průběhu celého studia a přítelkyni Susanně, která mi byla oporou nejen při psaní této práce, ale i v průběhu mého studia.

Obsah

Úvod.....	1
1. Podíl jako předmět smlouvy o převodu podílu	4
1.1. Podíl jako předmět závazku.....	4
1.1.1. Kvalitativní stránka podílu.....	5
1.1.2. Kvantitativní stránka podílu.....	8
1.2. Dopady vymezení převáděného podílu na smlouvu o převodu podílu.....	10
1.3. Dílčí shrnutí	12
2. Smlouva o převodu podílu a její ekonomické pozadí	13
2.1. Srovnání share dealu a asset dealu	13
2.2. Možné smluvní typy smlouvy o převodu podílu	17
2.3. Dílčí shrnutí	20
3. Smlouva o převodu podílu a smluvní volnost.....	21
3.1. Využití obligační a soluční smlouvy při převodu podílu	23
3.2. Důsledky odstoupení od smlouvy o převodu podílu	25
3.3. Ústní smlouva o převodu podílu a její (ne)platnost.....	28
3.4. Smlouva o převodu podílu a rejstříkový soud.....	31
3.5. Dílčí shrnutí	33
4. Náležitosti smlouvy o převodu podílu	35
4.1. Náležitosti dle Zákona o obchodních korporacích	35
4.1.1. Požadavek ověřených podpisů	36
4.1.2. Důsledky nedodržení stanovených náležitostí	39
4.2. Specifické náležitosti při užití struktury obligační a soluční smlouvy	39
4.2.1. Běžná ujednání v obligační smlouvě	39
4.2.2. Struktura soluční smlouvy	41
4.3. Dílčí shrnutí	42
5. Podíl vtělený do kmenového listu a smlouva o jeho převodu.....	44
5.1. Kmenový list.....	44
5.2. (Ne)významnost smlouvy v případě převodu kmenového listu	45
5.3. Dílčí shrnutí	48
Závěr.....	49

Úvod

Cílem této práce je upozornit na vybrané aspekty smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným a nastínit možné řešení výkladových problémů vzniklých při interpretaci Zákona o obchodních korporacích.

Samotný převod podílu ve společnosti s ručením omezeným prošel k 1. lednu 2014, kdy nabyla účinnosti rekodifikace soukromého práva představována zejména Zákonem o obchodních korporacích a Občanským zákoníkem, značným vývojem s důrazem na jeho liberalizaci. Zákon o obchodních korporacích tak již na rozdíl od Obchodního zákoníku k převodu podílu na jiného společníka nevyžaduje souhlasu valné hromady, neurčí-li společenská smlouva jinak, přičemž může být ve společenské smlouvě ujednáno, že je převod zcela vyloučen nebo jinak podmíněn.¹ Rovněž již není nutné, aby převod podílu na třetí osobu byl povolen ve společenské smlouvě. Tato možnost nyní plyne již explicitně ze zákona, avšak společnosti je ponechána možnost takovou dispozici omezit, případně dokonce vyloučit.² V neposlední řadě zavedl Zákon o obchodních korporacích možnost vtělit podíl do cenného papíru, tzv. kmenového listu, což má za následek použití úpravy cenných papírů na převod takového podílu. Vzhledem k vysokému a stále vzrůstajícímu počtu společností s ručením omezeným v České republice³ je třeba tento vývoj a liberalizaci zákonné úpravy ocenit.

S účinností Zákona o obchodních korporacích bylo dále sjednoceno názvosloví podílů v kapitálových společnostech, a to po vzoru akciové společnosti z termínu „obchodní podíl“ na pouze „podíl.“ Na rozdíl od právní úpravy účinné do 31. prosince 2013 je podíl navíc nyní nehmotnou movitou věcí v právním smyslu⁴ a nikoliv pouze jinou majetkovou hodnotou ve

¹ Pokorná, J. In: Lasák, J., Pokorná, J., Čáp, Z., Doležil, T. a kol: Zákon o obchodních korporacích: Komentář. Praha [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID_KO90_2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN 2336-517X, § 207. Opač. Hampel P.: NOZ v praxi: Podíl ve společnosti s ručením omezeným, dostupné online <http://www.bulletin-advokacie.cz/noz-v-praxi-podil-ve-spolecnosti-s-rucenim-omezenym?browser=mobi> [cit. 25. února 2018]. Problematika převoditelnosti podílu ve společnosti s ručením omezeným však není předmětem této práce, nicméně se přikláním k výkladu J. Pokorné a jejímu dispoziitivnímu pojetí této úpravy.

² Čech, P., Šuk, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2016, s. 244

³ <https://www.bisnode.cz/o-bisnode/o-nas/novinky/loni-vzniklo-32-187-firem-nejvic-od-roku-2007/> [cit. 25. února 2018]

⁴ Pokorná, J., op. cit. sub 1, § 31.

smyslu § 118 odst. 1 OZ 1964.⁵ Tento posun tak v právní rovině především znamená, že se na převod podílu vztáhnou např. ustanovení týkající se nabytí od neoprávněného.⁶

Smlouva o převodu podílu navíc s účinností rekodifikace není samostatným smluvním typem, ale podle povahy převodu přímo smlouvou kupní, směnnou, darovací, popř. jinou smlouvou, čímž odpadnul problém nesčetněkrát řešený za účinnosti Obchodního zákoníku, zda a v jaké míře se na smlouvu o převodu podílu měla vztáhnout úprava jednotlivých smluvních typů.

Vzhledem k posunu v pojetí podílu a smlouvy o jeho převodu, uvolnění podmínek převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným a možnost vtělení podílu do cenného papíru je tedy téma smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným stále aktuálním.

Předmětem smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným je převod podílu, který dle § 31 ZOK představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí. Zákon o obchodních korporacích oproti Obchodnímu zákoníku dále nově umožňuje vznik různých druhů podílů, což znamená, že s různými podíly mohou být spojena různá práva, resp. povinnosti. Pro nabyvatele podílu je tedy klíčové vědět, jaká práva a jaké povinnosti jsou spojena s převáděným podílem. V první kapitole této práce se tak zaměřím na vymezení, rozdělení a popis vybraných práv a povinností a dopad tohoto vymezení na smlouvu o převodu podílu.

Smluvní strany jakékoli smlouvy sledují jejím uzavřením určitý cíl. V případě smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným nabyvatel sleduje především nabytí účasti v dané společnosti a s tím související možnost podílet se na řízení společnosti a disponovat s jejím majetkem.⁷ Ve druhé kapitole tedy smlouvu o převodu podílu zasadím do jejího ekonomického rámce a porovná s alternativou nabytí majetku společnosti se zaměřením na praktické výhody a nevýhody. Dále v této kapitole nastíním jednotlivé smluvní typy využívané k převodu podílu.

⁵ Švestka, J. In: Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M., Eliáš, K., Nykodým, J., Novotný, M., Králík, M., Mikeš, J., Fiala, R., Dvořák, J., Jehlička, O., Liška, P., Lavický, P., Macek, J., Příb, J., Handlar, J., Selucká, M. Občanský zákoník I, II. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009, s. 635. ISBN 978-80-7400-108-6.

⁶ Za účinnosti Obchodního zákoníku byla aplikace ustanovení § 446 ObchZ na nabytí tehdy obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným vyloučena. Srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. září 2008, sp. zn. 29 Cdo 2287/2008.

⁷ Dle věty první § 495 OZ se majetkem rozumí souhrn všeho, co osobě patří.

Kapitola třetí se bude věnovat zejména praxi, která se vyvinula u velkých transakcí, kdy je převod rozdělen do dvou fází. Nejprve je uzavřena obligační smlouva upravující jednotlivá práva a povinnosti, přičemž po splnění všech podmínek je následně uzavřena smlouva převodní, kterou je závazek převést podíl, jenž byl ujednáán v obligační smlouvě, teprve splněn. V této kapitole se budu dále zabývat důsledky odstoupení od smlouvy o převodu podílu. Zákon o obchodních korporacích se o formě smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným vyjadřuje pouze ve vztahu ke společnosti. Vznikl tak spor, zda smlouva o převodu podílu může být s účinky pouze mezi smluvními stranami uzavřena i ústně nebo zda musí být vždy dodržena písemná forma. Tato problematika bude rovněž rozebrána v kapitole třetí.

Kapitola čtvrtá bude zaměřena na náležitosti smlouvy o převodu podílu, přičemž pozornost bude dále věnována problémům spojeným s praxí popsanou v předešlé kapitole, a to zejména se zaměřením na otázku, zda musí obligační smlouva obsahovat úředně ověřené podpisy smluvních stran, či zda musí být v převodní smlouvě uvedena kupní cena. V této kapitole budou rovněž popsány běžná ujednání objevující se v obligační smlouvě a struktura převodní smlouvy.

Jak již bylo zmíněno výše, § 137 ZOK zavedl možnost vtělit podíl do kmenového listu. § 210 ZOK pak stanoví speciální požadavky na převod kmenového listu. Obecná úprava převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným, s výjimkou § 209 odst. 1 ZOK, se tedy na takový převod neuplatní.⁸ Vedle této úpravy se dále použije úprava pro převod cenných papírů obsažená v Občanském zákoník, potažmo v Zákoně směnečném a šekovém. V páté kapitole této práce se tedy zaměřím na jednotlivá specifika spojená s převodem podílu vtěleného do kmenového listu a jejich vliv na smlouvu o převodu takového podílu.

K ucelenosti výkladu je nutné číst jednotlivé kapitoly ve spojitosti s ostatními. V rámci přehlednosti této práce bude pojednáváno o smlouvě o převodu podílu jakožto o smlouvě kupní, nebude-li z výkladu plynout jinak.

⁸ Havel, B. In: Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 459. ISBN 978-80-7400-540-4.

1. Podíl jako předmět smlouvy o převodu podílu

Smlouvou o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným je v souladu s § 1724 odst. 1 OZ zřízen závazek převést na druhého podíl. Obecně z § 1722 OZ dovodíme, že každý závazek se váže k určitému předmětu, přičemž doktrína rozlišuje primární a sekundární předmět závazku.⁹ Primárním předmětem závazku neboli plněním se rozumí určité chování subjektu závazku,¹⁰ v případě smlouvy o převodu podílu tedy koupě a prodej, darování, směna, popřípadě jiné jednání vedoucí k převodu podílu. Sekundárním předmětem závazku neboli předmětem plnění je pak věc v právním smyslu, která se váže k primárnímu předmětu.¹¹ Tímto sekundárním předmětem je tedy v případě smlouvy o převodu podílu podíl, který je s účinností Občanského zákoníku nehmotnou movitou věcí.^{12, 13} Bez dalších pochybností se tak na podíl nově přímo použijí ustanovení Občanského zákoníku týkající se věcí jako např. nabytí od neoprávněného nebo vydržení.¹⁴

1.1. Podíl jako předmět závazku

Plnění, které je předmětem závazku musí být dle § 1722 OZ majetkové povahy a odpovídat zájmu věřitele. § 492 OZ pak poskytuje vodítko, kdy bude mít věc majetkovou hodnotu. Bude tomu tak v případě, kdy bude věc ocnitelná penězi. Jestliže tedy sekundární předmět závazku bude majetkové povahy, je zřejmé, že celé plnění bude v souladu s § 1722 OZ majetkové povahy. V případě podílu přitom nelze mít pochyb o jeho majetkové povaze. Řádné plnění představované převodem podílu jasně specifikovaného ve smlouvě o převodu podílu bude dále zcela jistě odpovídat zájmu nabyvatele, když kauzou smlouvy o převodu podílu je umožnit nabyvateli nabytí vlastnické právo k danému podílu.

Podíl dle § 31 ZOK představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí. Ve společnosti s ručením omezeným je pak velikost podílu

⁹ Gerloch, Aleš. Teorie práva. 6. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. S. 159. ISBN 978-80-7380-454-1.

¹⁰ Gerloch, Aleš, tamtéž, s. 159.

¹¹ Gerloch, Aleš, tamtéž, s. 159.

¹² Pokorná, J., op. cit. sub 1, § 31.

¹³ Za účinnosti Občanského zákoníku 1964 a Obchodního zákoníku byl obchodní podíl tzv. jinou majetkovou hodnotou ve smyslu § 118 odst. 1 OZ, který výslovně připouštěl, že předmětem občanskoprávních vztahů mohly být věci a práva, pokud to jejich povaha připouští, ale i tyto jiné majetkové hodnoty. Občanský zákoník na rozdíl toho používá pouze pojem věc, kterým se dle § 489 OZ rozumí vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí, přičemž jsou v zákoně dále stanoveny výjimky, co věci není jako např. lidské tělo nebo živé zvíře.

¹⁴ Za účinnost Obchodního zákoníku bylo vydržení podílu sice možné, nicméně tato možnost byla dovozena až usnesením Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. srpna 2007, sp. zn. 29 Odo 1216/2005, a to za analogického použití § 134 OZ 1964.

určena dle § 133 ZOK jako poměr vkladu společníka připadajícího na podíl a výši základního kapitálu, přičemž společenská smlouva může určit jinak. Společenská smlouva může nově dle § 135 odst. 1 ZOK připustit vznik různých druhů podílů, se kterými jsou spojena odlišná práva a povinnosti, přičemž jako příklad může být uveden podíl, se kterým je spojeno více hlasů na valné hromadě.¹⁵ Podíly, se kterými jsou spojena stejná práva a povinnosti, tvoří jeden druh. Podíl, se kterým nejsou spojena žádná zvláštní práva a povinnosti, je pak dle § 135 odst. 1 ZOK podílem základním.

Jednotlivá práva a povinnosti společníků spojená s podílem tvoří kvalitativní aspekt podílu, zatímco kvantitativní aspekt určuje rozsah těchto práv a povinností, tedy míru, v jaké se společník podílí na řízení společnosti s ručením omezeným a nakládá s výsledky její činnosti.¹⁶

V případě existence více druhů podílů ve společnosti s ručením omezeným je pro případného nabyvatele klíčové za prvé vědět, s jakými právy a povinnostmi je převáděný podíl spojen, resp. v jaké míře mohou být tato práva uplatňována a povinnosti vymáhány, a za druhé tento podíl ve smlouvě o převodu podílu jasně specifikovat.

1.1.1. Kvalitativní stránka podílu

Práva a povinnosti plynoucí z podílu mohou být rozdělena do dvou základních skupin, majetkových a nemajetkových práv a povinností. Z úpravy společnosti s ručením omezeným a obchodních korporací obecně pak plynou, *inter alia*, následující práva a povinnosti, které považuji za nejdůležitější: (i) právo podílet se na řízení společnosti, (ii) právo na zisk, (iii) povinnost loajality, a (iv) vkladová povinnost.

Společenská smlouva může pro různé druhy podílů práva a povinnosti spojená s podílem modifikovat, případně přidávat nová, zákonem neupravená, práva a povinnosti. Doktrína však není jednotná v otázce, jaké limity se uplatní pro spojení zákonem neupravených práv a povinností s podílem. Např. P. Čech zastává striktnější názor, že s podílem nelze spojit práva a povinnosti, které nesouvisí s účastí na společníka,¹⁷ zatímco P. Šuk dovozuje, že určení práv a povinností spojených s podílem je věcí společníků, přičemž musí být respektovány určité

¹⁵ Čech, P., Šuk P., op. cit. sub 2, s. 268.

¹⁶ Chalupa, I., Reiterman, D., Holý, V. Obchodní korporace. Obecná část. Základy soukromého práva V. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 54.

¹⁷ Čech, P., Šuk P., op. cit. sub 2, s. 269.

zákonem stanovené limity.¹⁸ Přikláním se spíše k širšímu pojetí prosazované P. Šukem, jelikož základem každé společnosti s ručením omezeným je její společenská smlouva, případně zakladatelská listina,¹⁹ a s ohledem na důraz na autonomii smluvních stran s přijetím rekodifikace soukromého práva²⁰ se domnívám, že za předpokladu respektování zákonných limitů může zvláštní druh podílu vymezený ve společenské smlouvě obsahovat i práva, příp. povinnosti, které přímo nesouvisí s účastí na společnosti.²¹

Za základní a nejdůležitější právo společníka považuji právo podílet se na řízení společnosti, což je dle § 167 odst. 1 ZOK možné jak skrze účast na valné hromadě, tak mimo ni. Jak již bylo zmíněno v úvodu, účast na řízení společnosti bývá hlavní motivací k majetkovému vstupu společníka do společnosti. Řízení společnosti zahrnuje, *inter alia*, volbu a odvolávání jednatelů, schvalování účetních závěrek nebo rozhodování o přeměně společnosti. Důležitou složkou řízení společnosti je pak rozhodování o dlouhodobých strategických záměrech společnosti,²² které je však nutno odlišovat od obchodního vedení, které dle § 195 odst. 1 ZOK náleží výlučně jednatelům, přičemž valná hromada do něj může na první pohled zasahovat pouze udílením nezávazných a vyžádaných pokynů dle § 51 odst. 1 ZOK. Při bližším zkoumání lze však dojít k závěru, že valná hromada ovlivňuje obchodní vedení i nepřímo, a to skrze právo volit a odvolávat jednatele, což je pro případného nabyvatele klíčové, jelikož v praxi²³ je velmi běžné, že po změně vlastnické struktury společnosti jsou dosavadní jednatele odvoláni, aby mohli být nahrazeni osobami spřízněnými s novým společníkem.

S účastí ve společnosti je dále nedílně spojeno právo na zisk, které vzniká již samotným nabytím podílu ve společnosti. Od tohoto práva je pak odvozena pohledávka na výplatu konkrétního podílu na zisku,²⁴ které vzniká přijetím rozhodnutí valné hromady společnosti

¹⁸ Do podílu nelze např. vtělit právo udělovat pokyny jednatelům týkající se obchodního vedení mimo režim § 51 ods. 2 ZOK. Čech, P., Šuk, P., op. cit. sub 2, s. 269.

¹⁹ Dle § 8 ZOK není v případě jediného zakladatele vyhotovena společenská smlouva, ale zakladatelská listina.

²⁰ Zásada dispozitivnosti norem občanského práva je upravena v § 1 odst. 2 OZ.

²¹ Dle mého názoru tak může být s podílem spojeno např. právo společníka na vyhrazené parkovací místo u sídla společnosti.

²² Za účinnosti Obchodního zákoníku byla valná hromada dle § 194. odst. 4 ObchZ ve spojení s § 135 odst. 2 ObchZ oprávněna vypracovat závazné zásady a pokyny pro jednatele, které však nesměly zasahovat do obchodního vedení. Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 27. srpna 2008, sp. zn. 5 Tdo 488/2008 se pak tyto zásady a pokyny „měly týkat usměrňování podnikatelské činnosti společnosti v dlouhodobém horizontu, např. z hlediska zásad dlouhodobé investiční politiky, rozhodování jakým směrem se společnost bude vyvíjet, které významné aktivity bude rozvíjet a které naopak utlumí či zruší.“ I přes chybějící výslovné převzetí dřívější úpravy do Zákona o obchodních korporacích mám však za to, že se tyto závěry uplatní i dnes. Shod Štenglová, I., Havel, B., op. cit. sub 8, s. 437.

²³ Autor této práce během studia pracoval jak v českých, tak mezinárodních advokátních kancelářích.

²⁴ Eichlerová K. In: Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. S. 321

o rozdělení zisku dle § 190 odst. 2 písm. g) ZOK, přičemž částka k rozdělení nesmí být vyšší než nejvyšší dovolená částka dle § 161 odst. 4 ZOK. O samotném vyplacení daného podílu na zisku pak rozhodují jednatelé dle § 34 odst. 3 ZOK, a to za předpokladu, že tato výplata zisku projde testem úpadku v souladu s § 40 ZOK. Podíl na zisku je vyplácen zásadně pouze společníkům, avšak společenská smlouva může určit, že podíl na zisku lze vyplatit i třetím osobám, přičemž může být dokonce ujednáno, že zisk bude vyplácen pouze určitým třetím osobám, nikoliv společníkům, nebo jenom některým společníkům.²⁵

Klíčovou povinností společníka, ze které jsou ostatní povinnosti více či méně odvozeny, je jeho povinnost loajality ke společnosti. Společník se dle § 212 OZ zavazuje, že se bude vůči společnosti chovat čestně, zachovávat její vnitřní řád a nezneužívat své hlasovací právo k újmě společnosti. Společník je dále povinen přispívat k naplňování cílů společnosti.²⁶

Nejvyšší soud České republiky se ve své rozhodovací praxi zabýval porušením povinnosti loajality i ve vztahu ke smlouvě o převodu podílu. Ve svém rozhodnutí ze dne 26. června 2007, sp. zn. 29 Odo 387/2006 se zabýval situací, kdy původní jediný společník, jeden ze žalovaných, převedl obchodní podíl ve společnosti na třetí osobu, aby se dle slov žalobkyně vyhnul odpovědnosti za společnost, která se dostala do ekonomických problémů. Nabyvatel obchodního podílu nebyl dle žalobkyně schopen či ochoten se jako společník podílet na řízení společnosti, o čemž žalovaný věděl. Žalobkyně se tedy domáhala neplatnosti smlouvy o převodu obchodního podílu, a to z důvodu nepříznivého dopadu na její právní postavení jakožto věřitele společnosti. Žalobkyně tak měla za to, že je dán její naléhavý zájem ve smyslu § 80 písm. c) tehdy účinného znění OSŘ. Soud prvního stupně i odvolací soud však rozhodly, že postavení žalobkyně jako věřitele a společnosti jako dlužníkem není převodem obchodního podílu nijak dotčeno. Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, kterému Nejvyšší soud České republiky vyhověl, rozhodnutí nižších soudů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Nejvyšší soud dovodil, že na postavení žalobkyně jakožto věřitele společnosti může mít vliv to, jak je společnost řízena, a převodem obchodního podílu tak může být založen naléhavý právní zájem na určení neplatnosti převodu. K tomuto rozhodnutí Nejvyššímu soudu jako hlavní argument posloužila právě povinnost loajality společníka, ze které Nejvyšší soud dovodil, že *„jednou z povinností společníka při převodu obchodního podílu je, aby převodem obchodního podílu neúměrně a neodůvodněně neohrozil další činnost a existenci společnosti.“* Vzhledem k nezměněnému pojetí loajality se závěry obsažené v tomto judikátu dle mého uplatní

²⁵ Kuhn, P., op. cit. sub 8, s. 80.

²⁶ Eichlerová K., op. cit. sub 24, s. 326.

i za účinnosti Občanského zákoníku, resp. Zákona o obchodních korporacích, což dokládá např. citace v renomované komentářové literatuře.²⁷

Je nutné podotknout, že Nejvyšší soud se zabýval rovněž situací, kdy se neplatnosti smlouvy o převodu obchodního podílu domáhal jiný společník.²⁸ Nejvyšší soud však dovolání odmítl s odůvodněním, že jiný společník nemá naléhavý zájem na určení neplatnosti smlouvy o převodu obchodního podílu, jelikož se nejedná o vztah mezi třetí osobou a společností, ale o vnitřní vztah mezi společností a jejími společníky.

Základní majetkovou povinností společníka je pak splnění jeho vkladové povinnosti. Vkladová povinnost je vztahem *quid pro quo*, kdy společník za svůj vklad do základního kapitálu společnosti obdrží odpovídající podíl na tomto základním kapitálu.²⁹ Nesplnění odpovídající vkladové povinnosti v plné výši má za následek, *inter alia*, sankci v podobě úroků z prodlení, ručení všech společníků za dluhy společnosti až do souhrnné výše nesplněných vkladových povinností všech společníků³⁰ nebo v krajním případě i vyloučení společníka. V praxi je však velice běžné, že za účelem zamezení nepříznivých dopadů nesplnění vkladové povinnosti je vkladová povinnost splněna ještě před samotným vznikem společnosti s ručením omezeným nebo bez zbytečného odkladu poté,³¹ přičemž před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku musí být dle § 148 ZOK splaceno celé vkladové ážio a nejméně 30 % každého peněžitého vkladu.

1.1.2. Kvantitativní stránka podílu

Jednotlivá práva a povinnosti vyplývající z podílu mohou být uplatňována pouze v určité míře odvíjecí se buď od velikosti podílu, který se dle § 133 ZOK určí jako poměr vkladu společníka a výše základního kapitálu, nebo od rozsahu sjednaného ve společenské smlouvě. Pro společníka má tak toto kvantitativní vymezení podílu zásadní význam, jelikož určuje, v jaké míře se může společník, *inter alia*, podílet na řízení společnosti, zisku a vkladové povinnosti.

²⁷ Dvořák, T. § 212 in: Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J., aj. Občanský zákoník: Komentář, Svazek I (§ 1 – 654) [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO89_a2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN 2336-517X.

²⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. října 2012, sp. zn. 29 Cdo 2005/2012.

²⁹ Dle § 142 odst. 2 ZOK je však možné pro různé druhy podílů určit různou výši vkladu.

³⁰ Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P., op. cit. sub 2, s. 303.

³¹ Dle § 150 odst. 1 ZOK může společenská smlouva určit lhůtu ke splnění vkladové povinnosti, která však nesmí přesáhnout dobu 5 let ode dne vzniku společnosti nebo od převzetí vkladové povinnosti za trvání společnosti. Jako příklad uvádím zakladatelskou listinu společnosti Republic CZ II Parks Holdco s.r.o., IČ: 05401640, ze dne 25. srpna 2016, která v čl. 11 stanoví lhůtu ke splnění vkladové povinnosti v délce 90 dnů ode dne podpisu zakladatelské listiny. Dostupné ve sbírce listin Městského soudu v Praze na <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>.

Právo podílet se na řízení společnosti je závislé na počtu hlasů, kterými společník disponuje. Dle § 169 odst. 2 ZOK připadá na 1 Kč vkladu jeden hlas, avšak společenská smlouva může určit jinak.³² Dále pak existuje možnost vytvořit podíly s rozdílným počtem hlasů.³³ V souvislosti s tímto však vyvstává otázka, zda může být vytvořen i podíl bez hlasovacích práv. Domnívám se však, že toto možné není,³⁴ a to z důvodu dvou stěžejních argumentů. Tak za prvé, pokud by zákonodárce chtěl připustit tuto možnost, učinil by tak již ve znění zákona jako je tomu u akciové společnosti.³⁵ Za druhé je dle mého názoru právo podílet se na řízení společnosti právem tak zásadním, že nemůže být společníkovi odepráno, může být však určitým způsobem omezeno, jak zmíněno výše.³⁶

Obecně dle § 161 odst. 1 ZOK platí, že jednotlivým společníkům přísluší právo na podíl na zisku v poměru jejich podílů, ledaže společenská smlouva určí jinak.³⁷ Z § 161 odst. 3 ZOK pak dále vyplývá, že společenská smlouva může určit i pevný podíl na zisku, k jehož rozdělení pak není zapotřebí rozhodnutí valné hromady.³⁸ Obdobně jako u hlasovacích práv je i v tomto případě veden spor, zda lze vytvořit podíl bez práva na podíl na zisku. Zde ovšem převažuje názor, ke kterému se přikláním, že takový podíl vytvořit lze.³⁹ Vzhledem k tomu, že lze ustanovit, že zisk bude vyplácen pouze třetím osobám nebo jenom některým společníkům, jak popsáno výše, nevidím důvod, proč by nemohl být vytvořen podíl, u něhož bude právo na podíl na zisku absentovat. Toto dovozují jednak z dispozitivity § 161 odst. 1 ZOK, ale i z možnosti, že lze vytvořit podíl s právem na pevný podíl na zisku. Totiž v případě, kdy bude na základě schválené účetní závěrky, ze které plyne právo na podíl na zisku, zjištěn zisk, který bude postačovat pouze k výplatě zisku společníkovi s právem na pevný podíl na zisku, budou ostatní společníci fakticky zbaveni jejich práva na podíl na zisku.

³² Např. společenská smlouva společnosti Squire Patton Boggs s.r.o., advokátní kancelář ve znění k 1. lednu 2017 v čl. 6 odst. 1 stanoví, že 1 hlas připadá na každých 10.000,- Kč vkladu. Dostupné ve sbírce listin Městského soudu v Praze na <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>.

³³ Čech, P., Šuk P., op. cit. sub 2, s. 268.

³⁴ Shod. Čech, P., Šuk P., op. cit. sub 2, s. 270. Opač. Dědič, J., Lasák, J.: Vlastnictví více podílů a druhy podílů ve společnosti s ručením omezeným, Bulletin Komory daňových poradců ČR, číslo 3, ročník 2015, s. 40 – 46, nebo Josková, L.: Je ve společnosti s ručením omezeným možný podíl bez hlasovacího práva či práva na podíl na zisku?, Obchodněprávní revue, číslo 9, ročník 2015, s. 253 – 260.

³⁵ Srov. § 276 – 279 ZOK.

³⁶ P. Čech a P. Šuk, op. cit. sub 2, s. 271, pak dle mého správně poukazují na možnou situaci, kdy za stejné velikosti podílů bude dle společenské smlouvy společník A disponovat 100 hlasy a společník B pouze jedním hlasem, čímž dojde k faktickému omezení účasti společníka B na řízení společnosti. Společník B však stále může rozhodovat o zásadních záležitostech, k jejichž schválení je třeba souhlasu všech společníků dle např. § 171 odst. 2 ZOK.

³⁷ Lze proto uzavřít, že je možné vytvořit podíl s vyšším, resp. nižším podílem na zisku.

³⁸ Vlastník takového podílu má pak právo na vyplacení zisku za podmínek § 161 odst. 3 ZOK vždy, pokud existuje rozdělitelný zisk.

³⁹ Srov. Čech, P., Šuk P., op. cit. sub 2, s. 271, Josková, L., op. cit. sub 34. Opač. Pokorná, J., op. cit. sub 1, § 161.

Jak uvedeno v úvodu této podkapitoly velikost podílu se určí jako poměr vkladu společníka a výše základního kapitálu, přičemž minimální výše vkladu je dle § 142 odst. 1 1 Kč, ledaže společenská smlouva určí jinak. Výše vkladu pak může být dle § 142 odst. 2. ZOK pro jednotlivé podíly stanovena rozdílně, přičemž společník nemůže být své vkladové povinnosti zproštěn.⁴⁰ Je však nutné podotknout, že díky § 142 odst. 2 ZOK může být vkladová povinnost společníka fakticky snížena až na již zmíněnou 1 Kč nebo jinou minimální částku určenou ve společenské smlouvě.⁴¹ Rozdílná výše vkladu pak nutně nemusí znamenat nový druh podílu. Pokud budou ostatní práva zachována v souladu se Zákonem o obchodních korporacích, bude se stále jednat o základní podíl.⁴²

1.2. Dopady vymezení převáděného podílu na smlouvu o převodu podílu

Většina obchodních transakcí je imanetně spojena s určitými riziky. Při akvizici podílu jsou tato rizika představována otázkami spojenými s podílem. Za účelem zmenšení těchto rizik je běžně prováděna tzv. prověrka společnosti⁴³ („*due diligence*“), která může být např. právní či daňová.⁴⁴ Během právní prověrky jsou identifikovány rizikové faktory vztahující se k právní stránce akvizice a na základě výsledků této prověrky je pak částečně formulován obsah smlouvy o převodu podílu, zejména prohlášení smluvních stran. Při této právní prověrce je rovněž zkoumáno vlastnictví podílu zcizitele, tedy zda nemá jeho vlastnictví podílu nějaké vady.⁴⁵

Za předpokladu, že nabyvatel podílu akvizicí nenabude 100% podíl na základním kapitálu, ale pouze část, je důležité dobře zvážit, jaká práva a povinnosti a v jaké míře jsou s daným podílem spojena. Jsou s převáděným podílem spojena zvláštní práva nebo jsou naopak tato práva spojena s podílem, který nebude předmětem akvizice? Či jsou všechny podíly ve společnosti podíly základní? Na tyto otázky nám poskytne odpověď především společenská smlouva dané společnosti a příslušná právní prověrka. Nabyvatel podílu tak bude přesně vědět,

⁴⁰ § 150 odst. 2 ZOK.

⁴¹ Vkladová povinnost by neměla být překážkou zřízení společnosti. Zákon tak ponechává společníkům výrazný prostor pro je jejich domluvu. Shod. Pokorná, J., op. cit. sub 1, § 142.

⁴² Havel, B., op. cit. sub 8, s. 315.

⁴³ Prodávajícím jsou zpřístupněny dokumenty týkající se společnosti, v níž je převáděn podíl, popisující její hospodářský a finanční stav, majetek, dluhy apod. Dokumenty mohou být zpřístupněny ve fyzické nebo elektronické podobě, přičemž prostor, kde jsou dokumenty k dispozici, se obecně nazývá „*data room*“.

⁴⁴ Gregorová, Š., Horáková, D., Holeček, J., Stružinský, R. Due diligence – právní, daňový a finanční pohled, Daně a právo v praxi 2011/12, dostupné online <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d36147v45859-due-diligence-pravni-danovy-a-financi-pohled/> [cit. 7. dubna 2018]

⁴⁵ Např. neplatné nabytí z důvodu zákazu řetězení dle § 105 odst. 2 ObchZ.

v jaké míře se bude po nabytí podílu podílet např. na řízení společnosti nebo případném podílu na zisku. V tomto duchu pak smlouva o převodu podílu bude obsahovat různá prohlášení. Typicky se bude jednat o prohlášení původního společníka, že převáděný podíl je podílem základním, příp. že obsahuje specifická práva a povinnosti (např. pevný podíl na zisku).

Nabyvatel podílu by si měl dále dát pozor na to, zda z podílu nebyla vyčleněna určitá majetková práva, a to i přes skutečnost, že u společnosti s ručením omezeným chybí úprava samostatně oddělitelných práv⁴⁶ a že u podílu ve společnosti s ručením omezeným by měla být vždy zachována jeho celistvost s výjimkou případů, kdy je podíl dělen dle § 43 ZOK.⁴⁷ Nejvyšší soud České republiky totiž již za účinnosti Obchodního zákoníku dovedl, že určitá práva jako např. právo na vyplacení konkrétního podílu na zisku poté, kdy o jeho vyplacení rozhodla valná hromada společnosti, lze vyčlenit a činit samostatným předmětem právních vztahů.⁴⁸ Doktrína pak tuto výjimku aplikuje i za účinnosti Zákona o obchodních korporacích, kdy podíl si lze ponechat a již vzniklé právo na vyplacení podílu na zisku lze převádět cesí dle Občanského zákoníku.⁴⁹ Dle P. Čecha a P. Šuka však není možné, aby nastala situace opačná, tedy aby si převodce při převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným ponechal právo na vyplacení konkrétní podílu na zisku.⁵⁰ Domnívám se, že tento závěr je správný, jelikož § 43 ZOK předpokládá pouze rozdělení podílu jako celku a nikoliv vyčlenění jednotlivých práv a povinností.⁵¹ Za účelem zvýšení právní jistoty nabyvatele podílu je proto příhodné vyjednat ve smlouvě o převodu podílu prohlášení, ve kterém dosavadní vlastník podílu prohlásí, že žádné majetkové právo nebylo z podílu převedeno na třetí osobu.

Nabyvatel podílu by se měl v neposlední řadě také ujistit, zda byla vkladová povinnost spojená s převáděným podílem splněna v plné výši, aby předešel případným negativním dopadům popsáním výše. Při akvizicích je pak velmi časté, že smlouva o převodu podílu obsahuje prohlášení dosavadního společníka, že vkladová povinnost byla zcela splněna.

V podkapitole 1.1.1 výše jsem nastínil také problémy spojené s povinností loajality ke společnosti. Za účelem zamezení potenciálních soudních sporů o platnosti daného převodu vyvěrající z porušení povinnosti loajality by si tak měl dosavadní společník zamýšlející převod

⁴⁶ Pro poměry akciové společnosti srov. § 281 ZOK.

⁴⁷ Havel, B., op. cit. sub 8, s. 307.

⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3581/2010.

⁴⁹ Havel, B., op. cit. sub 8, s. 307.

⁵⁰ Čech, P., Šuk P., op. cit. sub 2, s. 236.

⁵¹ Shodně též Havel, B., op. cit. sub 8, s. 119.

podílu dostatečně ověřit osobu,⁵² na kterou má být podíl převeden. Smlouva o převodu podílu může případně také obsahovat prohlášení nabyvatele podílu, že se zavazuje pokračovat v dosavadní činnosti společnosti, což dosavadnímu společníkovi poskytne ve světle rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2007, sp. zn. 29 Odo 387/2006 určitou ochranu před možným porušením povinnosti loajality.

V případě, že smlouvou o převodu podílu není převáděn 100% podíl ve společnosti, mají na cenu převáděného podílu vedle poměrné tržní hodnoty společnosti připadající na daný podíl vliv i jednotlivá práva a povinnosti spojená s podílem. V praxi si tedy lze představit příklad, kdy podíl, se kterým bude spojeno více hlasovacích práv, přičemž ostatní práva a povinnosti budou s ostatními podíly stejná, bude cennější, když lze skrze jeho vlastnictví mít větší vliv na chod a řízení společnosti. Avšak v případě, kdy s jedním podílem bude spojeno více hlasovacích práv, zatímco s jiným podílem bude spojeno právo na vyšší podíl na zisku, nebude závěr o jeho hodnotě tak jednoznačný. Lze tedy uzavřít, že bude záležet zejména na vyjednáváním smluvních stran smlouvy o převodu podílu, jak moc si v tomto případě specifického určení práv váží, což se promítne na výsledné kupní ceně za podíl.

1.3. Dílčí shrnutí

Při uzavírání smlouvy o převodu podílu by se měl nabyvatel ujistit, jaké druhy podílů jsou ve společnosti vytvořeny, pokud nenabývá 100% podíl ve společnosti. Za předpokladu, že nabyvatel podílu akvizicí nenabude 100% podíl na základním kapitálu, ale pouze část, je totiž důležité dobře zvážit, jaká práva a povinnosti, resp. v jaké míře, jsou s daným podílem spojena, či zda podíl není zatížen nějakou vadou. Z těchto důvodů je klíčové provést právní prověrku společnosti (*due diligence*). Nabyvatel podílu tak bude přesně vědět, s jakými právy a povinnostmi je převáděný podíl spojen a v jaké míře se bude po nabytí podílu podílet např. na řízení společnosti nebo případném podílu na zisku. Ve světle závěrů právní prověrky je pak důležité náležitě upravit obsah smlouvy o převodu podílu.

⁵² V souvislosti s tímto může prodávající požadovat, aby mu kupující zpřístupnil své finanční údaje a jiné dokumenty týkající se stavu kupujícího.

2. Smlouva o převodu podílu a její ekonomické pozadí⁵³

Hlavní motivací nabyvatele podílu v případě smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným je především nabytí účasti v dané společnosti a s tím související možnost podílet se na řízení společnosti a disponovat s jejím majetkem (tzv. *share deal*). V určitých případech však kupující nemusí mít zájem na nabytí podílu ve společnosti, ale pouze na nabytí jejího majetku (tzv. *asset deal*). Obě tyto formy akvizic mají své výhody a nevýhody, přičemž tyto rozdíly jsou nejvíce patrné při akvizicích nemovitostí. K předmětným akvizicím pak může být využito několik smluvních typů.

2.1. Srovnání *share dealu* a *asset dealu*

Nejběžnější použití struktury *share dealu* je případ, kdy je cílem nabyvatele nejen vlastnit nemovitost, ale i podílet se na řízení dané společnosti a požívat všechna ostatní práva spojená s podílem. Při nemovitostních transakcích však není hlavním cílem řídit společnost, ale vlastnit danou nemovitost. Prostá koupě nemovitosti s sebou však nese určité významné nevýhody, jak bude popsáno níže, což mělo za následek vyvinutí struktury, kdy jsou jednotlivé nemovitosti, např. hotely, vlastněny separátní entitou (tzv. SPV, *special purpose vehicle*, jejichž jediným účelem je vlastnictví předmětné nemovitosti), a to jednak za účelem rozložení rizik, resp. zamezení přenosu rizik z dceřiné na mateřskou společnost, tak i za účelem snazšího převodu nemovitosti právě pomocí smlouvy o převodu podílu v SPV.⁵⁴

Nespornou výhodou *share dealu* je, že příjem plynoucí z převodu podílu je v případě, že je prodávajícím podílu fyzická osoba, osvobozen od daně z příjmu za předpokladu, že je splněn časový test dle § 4 odst. 1 písm. s) ZDP. Obecně je pro splnění tohoto časového testu zapotřebí, aby od nabytí podílu prodávajícím a jeho prodejem uběhla doba 5 let.⁵⁵ V případě, že podíl převádí právnická osoba, je příjem z převodu podílu osvobozen za předpokladu, že se jedná o převod podílu mateřské společnosti⁵⁶ v dceřiné společnosti za podmínek dle § 19 odst. 1 písm. ze) bod 2 ZDP.

⁵³ V této kapitole autor čerpá zejména ze svých praktických zkušeností.

⁵⁴ SPV je tedy finančně, majetkově i právně odděleno od mateřské společnosti.

⁵⁵ Na podíl vtělený do kmenového listu se uplatní taktéž doba 5 let, a to dle § 4 odst. 1 písm. x) ZDP.

⁵⁶ Dle § 19 odst. 3 písm. b) ZDP se mateřskou společností rozumí, *inter alia*, obchodní korporace, v jejímž obchodním majetku je nejméně po dobu 12 měsíců nepřetržitě alespoň 10% podíl na základním kapitálu jiné obchodní korporace.

Avšak ne vždy je struktura s SPV k dispozici,⁵⁷ resp. ne vždy smluvní strany zamýšlejí převést podíl ve společnosti. Lze si představit příklad, kdy bude společnost zabývající se např. průmyslovou výrobou v rámci restrukturalizace chtít prodat některé nemovitosti v jejím vlastnictví, např. skladové haly. Za této situace tak *share deal* nepřipadá v úvahu, jelikož ani jedna smluvní strana nebude mít v úmyslu koupit, resp. prodat podíl v dané společnosti, ale pouze koupit, resp. prodat daný sklad. Smluvní strany tak budou muset uzavřít kupní smlouvu na nemovitost. Případně by se dalo uvažovat o řešení, kdy prodávající vloží danou nemovitost do nově vytvořeného SPV, přičemž ale prodávající nebude moci při převodu podílu v tomto SPV požívat výhod osvobození od daně z příjmu, jelikož nebude splněn časový test.

V případě převodu nemovitosti je však nemovitost taktéž osvobozena od daně z příjmů, pokud je splněn časový test v délce 5 let dle § 4 odst. 1 písm. b) ZDP a pokud je prodávajícím fyzická osoba. Pokud bude prodávajícím nemovitosti právnická osoba, výnos z prodeje nemovitosti nebude od daně osvobozen. Převod nemovitosti bude navíc ve většině transakcí mezi podnikateli podléhat dani z nabytí nemovitých věcí za podmínek stanovených Zákonným opatřením Senátu.⁵⁸ Sazba této daně pak dle § 26 Zákonného opatření Senátu činí 4 % ze základu daně, který se určí jako nabývací hodnota snížená o uznatelný výdaj.⁵⁹ Jak vyplývá již z názvu této daně, poplatníkem je nabyvatel vlastnického práva k nemovitosti. 4 % z částky, za kterou se prodávají prestižní nemovitosti v Praze,⁶⁰ tak znamená pro kupujícího náklady dosahující miliony eur. Není tak divu, že tyto náklady jsou jedním z rozhodujících faktorů při volbě *share deal* struktury.

Zatímco u převodu podílu se ve vztahu ke třetím osobám v důsledku transakce v zásadě nic nemění, jelikož převod podílu obecně nemá vliv na závazky, resp. pohledávky třetích stran vůči společnosti,⁶¹ u převodu nemovitosti je situace podstatně odlišná. Až na zákonem stanovené výjimky nepřechází převodem nemovitosti na nabyvatele závazky, resp. pohledávky původního

⁵⁷ V určitých případech *share deal* ani není možný, např. když jednou smluvní stranou je podnikající fyzická osoba.

⁵⁸ Zákonné opatření Senátu ve třetí hlavě počítá s výjimkami, které se týkají zejména rodinných domů, bytových jednotek nebo např. nabytí nemovité věci při reorganizaci v rámci insolvenčního řízení.

⁵⁹ Pro úplnost dodávám, že pro určení nabývací hodnoty se postupuje dle § 12 Zákonného opatření Senátu. Uznatelný výdaj se pak určí dle § 24 Zákonného opatření Senátu.

⁶⁰ Jeden z pražských hotelů Marriott se začátkem roku 2017 prodal za částku dosahující 90 milionů eur. <http://www.cushmanwakefield.cz/cs-cz/news/2017/08/hospitality-h1> [cit. 10. dubna 2018]

⁶¹ Smluvní stranou např. nájemních nebo dodavatelských smluv ve vztahu k nemovitosti bude stále ta stejná společnost vlastníci nemovitost. Převod podílu má pak účinky zejména uvnitř společnosti, kdy se společnost bude po doručení účinné smlouvy s úředně ověřenými podpisy chovat k nabyvateli podílu jako ke svému společníkovi.

vlastníka.⁶² Převod právních vztahů, které společně s nemovitostí nepřešly na nabyvatele, by tak musel být vyřešen dodatečně pomocí postoupení pohledávek a smluv nebo převzetí dluhů. Při převodu např. hotelu by pak bylo krajně nevhodné, kdyby jeho provoz zůstal z těchto důvodů částečně paralyzován. Z tohoto je patrné, že vhodnější variantou k převodu podílu je v tomto případě koupě závodu, nikoliv koupě pouze dané nemovitosti.⁶³ Koupí závodu se nabyvatel stává dle § 2177 OZ věřitelem pohledávek a dlužníkem dluhů, které k závodu náleží,⁶⁴ což by mělo za následek zajištění kontinuity provozu dané nemovitosti.

Na rozdíl od *asset dealu* je při převodu podílu imanentně převáděna i historie společnosti. Nabyvatel může být však v určitých případech motivován k jejímu přerušení. Bude se tak dít zejména v případech, kdy byla společnost v minulosti spojována s negativní událostí. Jako příklad se nabízí úpadek společnosti nebo trestná činnost. V rámci zachování dobré pověsti nabyvatele, resp. obnovení této pověsti ve vztahu ke společnosti, je v zájmu nabyvatele nebýt s těmito skutečnostmi spojován. Toto přerušení je možné částečně provést následnou fúzí sloučením společnosti, v níž byl podíl převeden, a SPV založeného za tímto účelem jakožto nástupnické společnosti. Užitím tohoto způsobu bude historie společnosti přerušena pouze na první pohled, jelikož při fúzi vstupuje dle § 61 odst. 1 Zákona o přeměnách nástupnická společnost do právního postavení zanikající společnosti.⁶⁵ Pokud během právní prověrky společnosti, v níž je podíl převáděn, ale vyjde najevo závažnější negativní událost jako např. výše zmíněná dřívější trestná činnost, může nabyvatel zvolit strukturu *asset dealu*, která má za následek oddělení nemovitosti od původního vlastníka a převod na nabyvatele. Nemovitost tak již nebude moci být spojována s původním vlastníkem, čímž bude zamezeno pokračování historie společnosti, resp. jejímu propojení s nabyvatelem, který se tímto vyhne případným negativním dopadům, které by se mohly vyskytnout, kdyby nabyvatel nabyl nejen nemovitost, ale celý podíl v dané společnosti.

Další výhodou *share dealu* je rychlost převodu vlastnictví. Podíl je totiž nabyt již účinností smlouvy o převodu podílu⁶⁶ avšak s účinností pouze *inter partes*,⁶⁷ přičemž vůči

⁶² Mezi tyto výjimky patří např. přechod práv a povinností zaměstnavatele dle § 338 Zákoníku práce, přechod nájmu dle § 2221 OZ nebo závady váznoucí na věci dle § 1107 OZ jako např. zástavní právo.

⁶³ Pod *asset deal* může být zařazena i koupě závodu. Shod. Tichý, L., Pipková, P., J., Balarin, J. In: Tichý, L., Pipková, P., J., Balarin, J. Kupní smlouva v novém občanském zákoníku. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 441. ISBN 978-80-7400-521-3.

⁶⁴ Z dluhů kupující přejímá jen ty, o jejichž existenci věděl nebo ji alespoň musel rozumně předpokládat.

⁶⁵ Ve výpisu z obchodního rejstříku nástupnické společnosti už ale nebude obsažena např. informace o dřívějším úpadku zanikající společnosti, což může být pro nabyvatele dostačující.

⁶⁶ Toto plyne z § 1099 OZ, přičemž se smluvní strany mohou dohodnout, že převod podílu bude účinný až splněním určitých odkládacích podmínek.

společnosti je převod podílu účinný dle § 209 odst. 2 ZOK až doručení účinné smlouvy o převodu podílu s úředně ověřenými podpisy, což bude mít za následek, že daná společnost bude od okamžiku doručení jednat s nabyvatelem podílu jako se svým společníkem. V praxi bude toto doručení činěno bez zbytečného odkladu poté, co smlouva nabude účinnosti. Existuje však názor, že podíl je věcí zapisovanou do veřejného seznamu,⁶⁸ což by ve výsledku znamenalo, že převod podílu by byl účinný až jeho zápisem do obchodního rejstříku dle § 1102 OZ. Tento názor však dle mého není správný, jelikož § 1102 OZ hovoří o veřejném seznamu, nikoliv o veřejném rejstříku. Veřejný seznam je totiž seznamem věcí, který splní předpoklady § 980 a násl. OZ, zatímco veřejný rejstřík je rejstříkem osob, který je podle zákona za veřejný rejstřík prohlášen,⁶⁹ přičemž obchodní rejstřík je za veřejný rejstřík prohlášen v § 1 odst. 1 Rejstříkové zákona. Mám tak za to, že zápis převodu podílu do obchodního rejstříku je pouze zápisem deklaratorním, nikoliv konstitutivním.⁷⁰ Na rozdíl tomu je v případě *asset dealu* vlastnické právo k předmětné nemovitosti nabyto dle § 1105 OZ až zápisem do katastru nemovitostí, a to zpětně k okamžiku podání návrhu na vklad⁷¹ příslušnému katastrálnímu úřadu, přičemž vkladové řízení bude trvat nejméně 20 dní od vyznačení v katastru nemovitostí, že právní poměry jsou dotčeny změnou.⁷²

Výhoda převodu podílu spočívá dále v přímém obdržení výnosu z jeho prodeje prodávajícím, kdežto v případě převodu nemovitosti obdrží výnos společnost. Aby se společník v tomto případě dostal k výnosu z prodeje nemovitosti, bude muset nejprve valná hromada rozhodnout o rozdělení zisku a statutární orgán o jeho vyplacení, a to vše za dodržení podmínek blíže popsanych v kapitole 1.2. V konečném důsledku tak bude tento výnos zdaněn poprvé při samotném prodeji nemovitosti a podruhé při vyplacení zisku z prodeje společníkovi, pokud

⁶⁷ Je tedy možný tzv. tichý převod, viz. kapitola 3.1. Shod. Havel, B. K převodu podílu v s.r.o. a jeho dokládání rejstříkovým soudům https://files.prkpartners.com/cs/clanky-na-web/20150407/prk_partners_epravo.pdf [cit. 12. dubna 2018].

⁶⁸ Raban, P. in Raban, P., et al. Občanské právo hmotné. Závazkové právo. Brno: Václav Klemm –Vydavatelství a nakladatelství, 2014, s. 128.

⁶⁹ Havel, B, Gaňo, J. In: Dědič, J., Gaňo, J., Havel, B., Jindřich, M., Lasák, J., Štenglová, I. Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2015, s. 1. ISBN 978-80-7400-285-4.

⁷⁰ Shod. Pokorná, J., op. cit. sub 1, § 207. Pro poměry před rekonstrukcí shod. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. ledna 2009, sp. zn. 29 Cdo 4282/2008: „Zápis společníka společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku je deklaratorní a nemá tudíž právní účinky vzniku, změny nebo zániku zapisované skutečnosti. Ke změně v osobách společníků dochází okamžikem, kdy je platně a účinně uzavřena smlouva o převodu obchodního podílu a zápis v obchodním rejstříku pouze autoritativně stvrzuje již existující právní stav.“

⁷¹ Dle § 9 odst. 2 ve spojení s § 10 Katastrálního zákona nastávají právní účinky zápisu ke dni, hodině, minutě a sekundě, kdy návrh na zápis došel příslušnému katastrálnímu úřadu.

⁷² V souladu s § 18 odst. 1 Katastrálního zákona.

nebude tento příjem od daně osvobozen.⁷³ Výše vyplacených peněžních prostředků tak může být ve výsledku podstatně nižší než v případě převodu podílu.

Při použití smlouvy o převodu podílu musí smluvní strany rovněž dbát regulace finanční asistence v případě, že společnost, v níž je podíl převáděn, má v úmyslu nabyvateli podílu za účelem nabytí tohoto podílu poskytnout zálohu, půjčku, úvěr nebo zajištění.⁷⁴ Za situace, kdy nabyvatel bude za účelem akvizice podílu zamýšlet využití finanční asistence, budou muset být dodrženy podmínky stanové v § 200 ZOK. Finanční asistence tak bude muset být zejména poskytnuta za spravedlivých podmínek, což si lze v praxi představit na příkladu, kdy bude při poskytnutí úvěru společností nabyvateli sjednán úrok v obvyklé výši.⁷⁵ Naproti tomu u *asset dealu* nebude nutno regulace finanční asistence dbát, jelikož již z její definice obsažené v § 41 ZOK vyplývá, že se tyto pravidla vztahují pouze na nabytí podílu.⁷⁶

Jak je patrné z výše uvedeného, nelze paušálně určit, která z předložených struktur je vhodnější. Při plánování akvizice tak bude vždy záležet na okolnostech dané transakce a komerční domluvě smluvních stran, zda bude k akvizici využita smlouva o převodu podílu nebo kupní smlouva vztahující se pouze k určité věci ve vlastnictví společnosti.

2.2. Možné smluvní typy smlouvy o převodu podílu

Za účinnosti Obchodního zákoníku byla smlouva o převodu obchodního podílu samostatným smluvním typem.⁷⁷ § 115 odst. 3 ObchZ a následně judikatura tak stanovila minimální náležitosti, obsah a formu této smlouvy, které budou blíže rozebrány ve čtvrté kapitole. Jelikož se jednalo o samostatný smluvní typ, kterým se převáděl obchodní podíl, přičemž tak mohlo být činěno úplatně i bezúplatně, vyvstala otázka, zda a v jaké míře se na smlouvu o převodu obchodního podílu měla vztáhnout úprava smlouvy kupní, darovací nebo směnné podle povahy převodu. Poněkud přímočaře se s tímto problémem vypořádal Vrchní soud v Praze v rozhodnutí ze dne 20. prosince 2005, sp. zn. 7 Cmo 519/2005, kdy uzavřel, že „v případě úplatného převodu ... jde fakticky o jeho koupi, přičemž na tu se vedle § 115 obchodního zákoníku vztahují rovněž i § 409 - 470 ObchZ. Jde-li o bezplatný převod, pak se na takovou

⁷³ Osvobození je možné dle § 19 odst. 1 písm. ze) bod 1 ZDP v případě, že je společníkem právnická osoba.

⁷⁴ V českém právním řádu je finanční asistence definována v § 41 ZOK jako poskytnutí zálohy, půjčky nebo úvěru obchodní korporací pro účely získání jejich podílů nebo poskytnutí zajištění obchodní korporací pro tyto účely.

⁷⁵ https://www.cnb.cz/cs/faq/co_je_obvykly_urok.html [cit. 11. dubna 2018]

⁷⁶ Shod. Havel, B. In: Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 114. ISBN 978-80-7400-540-4.

⁷⁷ Čech, P.: K některým úskalím převodu obchodního podílu II, <https://pravnicaradce.ihned.cz/c1-21466810-k-nekterym-uskalim-prevodu-obchodniho-podilu-ii> [cit. 12. dubna 2018]

smlouvu vztahují vedle § 115 ObchZ i § 628 - 630 ObčZ.“ Z textu rozhodnutí dokonce vyplývá, že příslušná úprava měla být aplikována přímo, nikoliv pouze analogicky. Na první pohled se může zdát, že v případě kupní smlouvy tomuto závěru nasvědčovalo i znění § 261 odst. 3 písm. a) ObchZ, který stanovil, že částí třetí Obchodního zákoníku⁷⁸ se řídí i vztahy ze smluv, jimiž se převádí podíl společníka. Domnívám se však, že toto ustanovení cílilo na obecná ustanovení části třetí Obchodního zákoníku o závazcích jako např. uzavírání smluv nebo zánik závazku. Toto dovozují z faktu, že smlouva o převodu podílu byla jako samostatný smluvní typ upravena již v části druhé Obchodního zákoníku, nikoliv v části třetí, avšak část druhá neobsahuje obecná ustanovení týkající se závazkových vztahů.

Dle mého názoru P. Čech⁷⁹ pak správně uvádí, že závěr Vrchního soudu by znamenal, že v případě úplatného převodu obchodního podílu by smlouva o jeho převodu nemusela obsahovat ujednání o kupní ceně, jelikož by se automaticky uplatnil § 448 odst. 2 ObchZ, dle kterého by v takovém případě částka za podíl činila cenu obvyklou. Nejvyšší soud České republiky byl ovšem jiného názoru, kdy ve svém usnesení ze dne 5. dubna 2006, sp. zn. 29 Odo 221/2005 dovodil, že *„zákon pro smlouvu o převodu obchodního podílu nestanoví postup pro určení ceny, není-li uvedena ve smlouvě (jak to činí např. pro kupní smlouvu či smlouvu o dílo), a při nedostatku smluvního ujednání o ceně by tedy nebylo možné cenu s použitím dispozitivního ustanovení zákona určit.*“

Nejvyšší soud České republiky se rovněž zabýval otázkou použití úpravy darovací smlouvy na smlouvu o převodu členských práv a povinností v družstvu, konkrétně § 630 OZ 1964 o navrácení daru. V rozhodnutí ze dne 21. března 2007, sp. zn. 29 Odo 266/2005 uzavřel, že se převodce může *„domáhat vrácení daru analogicky podle ustanovení § 630 obč. zák.*“

Z výše uvedených závěrů tedy plyne, že vybraná ustanovení úpravy kupní, resp. darovací smlouvy se na smlouvu o převodu podílu mohla dle judikatury uplatnit, avšak nikoliv přímo, jak dovodil Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí ze dne 20. prosince 2005, sp. zn. 7 Cmo 519/2005, ale pouze analogicky.

Dle Zákona o obchodních korporacích však smlouva o převodu podílu již není samostatným smluvním typem,⁸⁰ čímž tedy odpadl problém, zda a v jaké míře by se na smlouvu

⁷⁸ Část třetí Obchodního zákoníku obsahovala úpravu jednotlivých smluvních typů, např. kupní smlouvy.

⁷⁹ Čech P., op. cit. sub 77.

⁸⁰ Shod. např. Mgr. Jan Šafránek: Převod podílu ve společnosti s ručením omezeným, <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d46746v58081-prevod-podilu-ve-spolecnosti-s-rucenim->

o převodu podílu měla vztáhnout úprava jednotlivých smluvních typů a s tím související právní nejistota smluvních stran. Smlouva o převodu podílu bude tedy podle povahy převodu nově přímo smlouvou kupní, směnnou, darovací,⁸¹ či jinou smlouvou, např. inominátní⁸² nebo smlouvou o zajišťovacím převodu práva,⁸³ a bude se tak řídit příslušnými ustanoveními Občanského zákoníku. Za splnění specifických podmínek dále dovozují, že smlouva o převodu podílu nebude ani jedním z předcházejících smluvních typu, ale smlouvou čistě soluční, jak je vysvětleno v kapitole 3 níže. Domnívám se tedy, že pojem smlouva o převodu podílu, jak jej užívá Zákon o obchodních korporacích, je pouhou legislativní zkratkou,⁸⁴ když pod tento pojem lze zahrnout více smluvních typů. Zákon o obchodních korporacích dále rezignuje na jakoukoli úpravu obsahu smlouvy o převodu podílu.⁸⁵ § 209 odst. 2 ZOK pouze ve vztahu účinnosti převodu vůči společnosti stanoví požadavek doručení účinné písemné smlouvy s ověřenými podpisy, přičemž nedodržením těchto požadavků nebude dle mého dotčena platnost, resp. účinnost smlouvy mezi smluvními stranami, o čemž bude blíže pojednáno v kapitole třetí.

Dle účelu transakce mají smluvní strany na výběr z pestré škály možností. V případě, že se má jednat o úplatný převod, jak tomu bude ve většině případů, mohou smluvní strany zvolit buď kupní smlouvu, nebo smlouvu směnnou, přičemž v praxi se smlouva směnná pro převod podílu z praktických důvodů v zásadě nevyužívá. Za situace, kdy budou mít smluvní strany v úmyslu převést podíl bezúplatně, mohou využít darovací smlouvu. V praxi si tuto situaci lze ukázat na případu, kdy otec, dosavadní jediný společník, daruje v rámci generační výměny svůj podíl ve společnosti svým potomkům. Občas ovšem mohou v důsledku specifických okolností a událostí nastat situace, na které zákon výslovně nepamatuje. V tomto případě tak mohou smluvní strany dle mého názoru využít nepojmenovaných smluv dle § 1746 odst. 2 OZ. Jako příklad lze uvést smlouvu, ve které jako protiplnění k převodu podílu bude ujednáno provedení nebo zdržení se určité činnosti.⁸⁶ Taková smlouva přitom svojí povahou může být z pohledu Zákonu o obchodních korporacích smlouvou o převodu podílu.

omezenym/?search_query=\$index=551&order_by=&order_dir=&type=&search_results_page=8 [cit. 16. dubna 2018]

⁸¹ Čech, P., Šuk, P., op. cit. sub 2, s. 250.

⁸² Kříž, J. K povaze smlouvy o převodu podílu. *Obchodněprávní revue*. 2016, č. 7-8, s. 202-207.

⁸³ Rozehnal, A. In: Bělohávek, A. J. a kol. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň. Aleš Čeněk, 2013, s. 957. ISBN 978-80-7380-451-0.

⁸⁴ Srov. čl. 44 Legislativních pravidel vlády ve znění schváleném usnesením vlády ze dne 17. ledna 2018 č. 47.

⁸⁵ Za účinnosti Obchodního zákoníku musela smlouva o převodu podílu dle § 115 odst. 3 ObchZ obsahovat prohlášení nabyvatele, který nebyl společníkem dané společnosti, že přistupuje ke společenské smlouvě. Nově však dle § 209 odst. 1 ZOK nabyvatel přímo nabytím podílu přistupuje ke společenské smlouvě společnosti, čímž odpadla nutnost takového prohlášení.

⁸⁶ Kříž, J., op. cit. sub 82.

2.3. Dílčí shrnutí

Hlavní motivací nabyvatele v případě smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným je především nabytí účasti v dané společnosti a s tím související možnost podílet se na řízení společnosti a disponovat s jejím majetkem (tzv. *share deal*). V určitých případech však kupující nemusí mít zájem na nabytí podílu ve společnosti, ale pouze na nabytí jejího majetku (tzv. *asset deal*). Obě tyto formy akvizic mají své výhody a nevýhody, přičemž nelze paušálně určit, která z předložených struktur je vhodnější. Při plánování akvizice bude vždy záležet na okolnostech dané transakce a komerční domluvě smluvních stran, zda bude k akvizici využita smlouva o převodu podílu nebo kupní smlouva vztahující se pouze k určité věci ve vlastnictví společnosti.

Smlouva o převodu podílu již za účinnosti Zákona o obchodních korporacích není samostatným smluvním typem. Dle účelu transakce tak mají smluvní strany na výběr z jednotlivých smluvních typů upravených Občanským zákoníkem, ale i nepojmenovaných smluv. V případě, že se má jednat o úplatný převod, jak tomu bude ve většině případů, budou smluvní strany nejčastěji volit kupní smlouvu. Za situace, kdy budou mít smluvní strany v úmyslu převést podíl bezúplatně, mohou využít darovací smlouvu. Občas ovšem mohou v důsledku specifických okolností a událostí nastat situace, na které zákon výslovně nepamatuje. V tomto případě tak mohou smluvní strany využít nepojmenovaných smluv.

3. Smlouva o převodu podílu a smluvní volnost

Smlouva o převodu podílu bývá velmi často velice komplexní smlouvou s mezinárodním prvkem (zahraniční prodávající nebo kupující) a s rozsahem dosahujícím několika desítek stran. Vzhledem k tomu, jak bývají smlouvy o převodu podílu v praxi obsáhlé, může být v průběhu transakce obtížné určit, ke kterému dni byly splněny všechny podmínky, aby mohlo dojít k převodu podílu, případně mohou mít strany zájem na tom, aby se převod uskutečnil až k určitému dni. Smluvní strany mohou dále mít zájem na tom, aby jednotlivé podmínky převodu zůstaly známy pouze smluvním stranám, aniž by se je dozvěděla společnost, v níž je podíl převáděn. Praxe tedy hledala efektivní řešení, pomocí kterého by mohla být zajištěna větší přehlednost transakce a oddělení podmínek převodu od samotné smlouvy o převodu podílu.

Nakonec bylo vymyšleno řešení, které vychází ze zahraničí praxe a ze závěrů české civilistiky, jenž ve vztahu k závazkům rozlišuje smlouvy obligační a soluční,⁸⁷ přičemž obligačními smlouvami se závazky zakládají a solučními smlouvami se povinnosti vyplývající ze závazků splní, v důsledku čehož závazek zanikne.⁸⁸ Tyto závěry jsou založeny na myšlence, že pokud vznik závazku vyžaduje určitou právní skutečnost, tak i ke splnění závazku je vyžadováno právní skutečnosti.⁸⁹ Splnění dluhu ovšem obecně uzavření soluční smlouvy nevyžaduje,⁹⁰ např. v případě příkazní smlouvy bude dluh příkazníka plynoucí z této smlouvy splněn již splněním příkazu a nebude vyžadováno formálního konsenzu se zánikem závazku. Ve specifických případech však může být dluh splněn až uzavřením právě soluční smlouvy,⁹¹ např. v případě důsledného dodržení principu tradice u převodu vlastnického práva, kdy je rozlišován titul nabytí vlastnického práva a modus, kterým je teprve vlastnické právo převedeno,⁹² přičemž jako modus slouží právě soluční smlouva. Jak dle mého názoru správně uvádí J. Kříž,⁹³ ani § 1099 OZ, který představuje odklon od principu tradice ke konsenzuálnímu principu převodu vlastnického práva,⁹⁴ nic nemění na rozlišení obligačních a solučních smluv. Na první pohled by se totiž dle tohoto ustanovení mohlo zdát, že se vlastnické právo k podílu převede již na základě obligační

⁸⁷ Škárová, M., op. cit. sub 5, s. 1495.

⁸⁸ Hulmák, M. In: Hulmák, M., Petrov, J., Lavický, P., Dvořák, B., Šilhán, J., Dávid, R., Richter, T., Lasák, J. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 16. ISBN 978-80-7400-535-0.

⁸⁹ Hulmák, M., tamtéž, s. 16.

⁹⁰ Šilhán, J., tamtéž, s. 837.

⁹¹ Od solučních smluv je nutno odlišovat tzv. dissoluční smlouvy, jimiž se závazek sice nesplní, ale v jejichž důsledku zanikne. Typicky se bude jednat o dohodu o zániku závazku dle § 1981 OZ.

⁹² Spáčil, J., op. cit. sub 5, s. 762.

⁹³ Kříž, J., op. cit. sub 82.

⁹⁴ Důvodová zpráva k § 1099 OZ.

smlouvy, avšak při výkladu tohoto ustanovení musíme dojít k závěru, že vlastnické právo může být převedeno jedinečně na základě smlouvy, ve které je vyjádřena vůle, že se touto smlouvou má převést vlastnické právo. Pokud tedy obligační smlouva obsahuje pouze závazek prodávajícího, že na kupujícího převede podíl, s tím, že k samotnému převodu dojde až účinností soluční smlouvy, nemůže být pochyb, kterou smlouvou bude v souladu s § 1099 OZ podíl převeden. Z těchto důvodů je tedy nezbytné rozlišovat, zda smlouva obsahuje pouze závazek podíl převést nebo přímo vůli tak učinit. Závěrem uvádím, že věta druhá § 1099 OZ navíc přímo umožňuje odlišnou dohodu stran od tohoto ustanovení. Samotná důvodová zpráva k tomuto ustanovení pak uvádí, že strany se mohou dohodnout, že nabytí věci může být podmíněno např. předáním,⁹⁵ smluvní strany se tedy opět mohou vrátit zpět k principu tradice. Ani tedy § 1099 OZ nepředstavuje překážku vázat převod vlastnického práva na uzavření soluční smlouvy. Z uvedeného příkladu dále vyplývá, že na rozdíl od smluv obligačních, které mají pouze obligační účinky, mají smlouvy soluční jen věcněprávní účinky, bude v nich tedy obsažena vůle zřídit nebo převést věcné právo.⁹⁶

Svět však není jen černobílý, ale barevný, ani smlouvy tedy nejsou jen obligační nebo soluční, ale mohou být i kombinací obou těchto typů. Toto rozdělení je přitom patrné z jednotlivých ustanovení Občanského zákoníku, kdy lze jako příklad obligační smlouvy uvést již zmíněnou příkazní smlouvu. Věcněprávní smlouvou, která nemusí nutně zřizovat závazek, může být např. zástavní smlouva.⁹⁷ Příkladem kombinované smlouvy pak může být v souladu s § 1099 OZ kupní smlouva na movité věci nezapisované do veřejného seznamu, tedy právě např. smlouva o převodu podílu jakožto smlouva kupní, kdy tato smlouva jednak dá vzniknout závazku převést podíl na nabyvatele a zaplatit za něj kupní cenu, ale i zároveň její účinností bude převedeno vlastnické právo k podílu na nabyvatele. Takováto kupní smlouva bude mít jak obligační, tak i zároveň věcněprávní účinky. Uplatní se na ni tedy přímo ustanovení týkající se jak úpravy kupní smlouvy, jelikož naplní znaky § 2079 OZ, tak i úpravy smlouvy o převodu podílu dle § 207 a násl. ZOK.

⁹⁵ Shod. Thöndel, A. § 1099 In: Švestka, J., Dvořák, J. Fiala, J., aj. Občanský zákoník: Komentář, Svazek III (§ 976 – 1474) [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO89_c2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. Opač. Dobrovolná, E. In: Spáčil, J., Dobrovolná, E., Handrlica, J., Holejšovský, J., Horák, T., Hrabánek, D., Králík, M., Lasák, J., Novotný, M., Petr, B., Pihera, V., Richter, T., Vrzalová, L. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 330. ISBN 978-80-7400-499-5.

⁹⁶ Obecně lze rozlišení věcněprávních a obligačních účinků nejlépe demonstrovat na převodech nemovitostí zapisovaných do katastru nemovitostí. Zatímco kupní smlouva tak vyvolává pouze obligační účinky, věcněprávní účinky budou v souladu s § 1105 OZ vyvolány až zápisem do katastru nemovitostí. Za účinnosti Občanského zákoníku 1964 srov. nálezy Ústavního soudu České republiky ze dne 12. června 2000, sp. zn. I. ÚS 331/98 nebo § 133 OZ 1964.

⁹⁷ Kříž, J., op. cit. sub 82. Zástavní smlouva přitom bude nejčastěji uzavírána v důsledku § 2012 odst. 1.

Jelikož Občanský zákoník používá pojem smlouva jak pro čistě obligační, tak i soluční smlouvy, vyvstává otázka, zda se na čistě soluční smlouvy aplikuje úprava smluv v souladu s § 1724 a násl. OZ, dle kterého smlouvou projevují strany vůli zřídit mezi sebou závazek a řídit se obsahem smlouvy. Dle mého se však tato úprava výslovně aplikuje pouze na smlouvy, jejichž cílem bude zřízení závazků a naplní tak znaky § 1724 OZ.⁹⁸ Tento závěr ale neznamená, že by se tato úprava smluv v části čtvrté Občanského zákoníku neměla na čistě soluční smlouvy aplikovat vůbec. Obecná ustanovení o vzniku, změně a zániku práv a povinností ze závazků v této části jako např. ustanovení týkající se uzavírání smluv totiž dopadnou i na čistě soluční smlouvy, a to za přiměřeného použití v souladu s § 11 OZ.⁹⁹

3.1. Využití obligační a soluční smlouvy při převodu podílu

Při jednoduchých transakcích nebývá smlouva o převodu nikterak komplexní a rozsáhlá, není tedy třeba používat konstrukci popsanou výše. Tato smlouva tedy bude v těchto případech většinou koncipována tak, že bude obsahovat jednak závazek daný podíl převést, ale zároveň i shodnou vůli smluvních stran podíl převést. Jako celek tak bude tato smlouva jak smlouvou kupní dle Občanského zákoníku, tak i smlouvou o převodu podílu pro účely Zákona o obchodních korporacích. Obligační a soluční smlouvy tedy splynou v jedinou smlouvu.

Jak již však bylo nastíněno výše, při velkých transakcích je zavedenou praxí použití struktury obligační a soluční smlouvy. Obligační smlouva, v angličtině nazývána jako *long form share purchase agreement*, bude obsahovat zejména závazek převést podíl a jednotlivé podmínky převodu, nikoliv však vůli touto smlouvou podíl převést. Jak již z anglického názvu vyplývá, bude tato smlouva rozsáhlým dokumentem, a to o několika desítkách stran. Obligační smlouva bude za této situace smlouvou kupní dle Občanského zákoníku.¹⁰⁰

Obligační smlouva pak bude obsahovat důležité ustanovení, že podíl bude převeden až uzavřením soluční smlouvy, v angličtině označované jako *short form share purchase agreement*, ve které bude vyjádřena vůle smluvních stran podíl převést a splnit tak závazek založený obligační smlouvou. Jelikož v obligační smlouvě není obsažena vůle podíl převést, ale pouze závazek tak učinit, a zároveň je touto smlouvou předpokládáno uzavření převodní (soluční)

⁹⁸ Shod. Kříž, J., op. cit. sub 82.

⁹⁹ Kříž, J., op. cit. sub 82 pouze dovozuje, že se úprava závazků použije analogicky dle § 10 OZ.

¹⁰⁰ V souladu s § 2079 odst. 1 OZ je v této obligační smlouvě obsažen závazek prodávajícího umožnit kupujícímu nabýt vlastnické právo k podílu a závazek kupujícího zaplatit za podíl kupní cenu. Jelikož je podíl nehmotnou movitou věcí, nelze jej odevzdat, resp. převzít, jak to předpokládá § 2079 odst. 1 OZ. Toto však nic nemění na závěru, že se bude jednat o kupní smlouvu. Shod. Kříž, J., op. cit. 82.

smlouvy, nemůže být tato obligační smlouva považována za smlouvu o převodu podílu pro účely Zákona o obchodních korporacích. Teprve předpokládaná převodní (soluční) smlouva bude smlouvou o převodu podílu pro účely Zákona o obchodních korporacích, jelikož teprve v ní bude obsažena vůle smluvních stran podíl převést.

Obligační smlouvu v tomto případě však nelze dle mého názoru považovat za smlouvu o smlouvě budoucí,¹⁰¹ jelikož soluční smlouva jakožto modus převodu vlastnického práva slouží toliko ke splnění závazku založeným obligační smlouvou. Opačný závěr by vedl dle mého názoru k absurdní situaci, kdy převody vlastnického práva založené na principu tradice by v sobě zahrnovaly smlouvu o smlouvě budoucí.

Uzavření soluční smlouvy bude v souladu s obligační smlouvou možné až po splnění všech podmínek stanovených v obligační smlouvě, přičemž soluční smlouva je obvykle velmi krátká s rozsahem cca dvou stran. K zamezení neúměrně dlouhé doby mezi podpisem obligační a soluční smlouvy bude pro splnění podmínek převodu stanovena určitá lhůta, přičemž v praxi není neobvyklé, aby celková doba mezi podpisem obligační smlouvy a převodem podílu dosáhla i několika měsíců.¹⁰²

Toto rozdělení převodu vlastnického práva k podílu na dvě fáze poskytuje smluvním stranám několik výhod, mezi které patří zejména přehledná struktura transakce, stanovení jasného okamžiku nabytí podílu a zatajení podmínek převodu vůči společnosti.

Obligační smlouva běžně obsahuje rozsáhlý katalog podmínek,¹⁰³ které musí být splněny, aby mohla být uzavřena soluční smlouva, a podíl tak mohl být převeden. Tímto postupem je tedy zvýšena právní jistota smluvních stran, jelikož budou mít jasný přehled o tom, kdy je podíl převeden, a to podpisem soluční smlouvy. V případě, že by převod nebyl rozdělen na tyto dvě fáze, ale byla by použita pouze jediná kombinovaná smlouva, jak popsáno výše, kdy účinnost převodu vlastnického práva k podílu by byla vázána na splnění podmínek v ní obsažených, mohla by nastat situace, kdy by všechny podmínky již byly splněny, ale jedna strana by se o tomto splnění dozvěděla až s časovou prodlevou. V důsledku této prodlevy by tak mohl vzniknout spor, k jakému okamžiku byl podíl skutečně převeden.

¹⁰¹ Shod. Sedláček, J. in Rouček, F., Sedláček, J. a kol. Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Díl IV. Praha: V. Linhart, 1937, s. 398 (reprint Praha: CODEX Bohemia, 1998).

¹⁰² V určitých případech může být vyžadován např. souhlas Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, viz. podkapitola 4.2.1.

¹⁰³ Blíže k těmto podmínkám viz. kapitola 4.

Aby byl převod podílu účinný nejen *inter partes*, ale i vůči společnosti, což bude mít za následek, že společnost se bude ke kupujícímu chovat jako ke svému společníkovi, musí být společnosti doručena účinná smlouva o převodu podílu s úředně ověřenými podpisy v souladu s § 209 odst. 2 ZOK. Jak již bylo nastíněno výše, smlouvou o převodu podílu ve smyslu Zákona o obchodních korporacích nebude obligační, ale soluční smlouva. Společnosti tak stačí doručit účinnou soluční smlouvu s úředně ověřenými podpisy, aby nastaly události předvídané § 209 odst. 2 ZOK.¹⁰⁴ Jelikož bude společnosti k dispozici pouze soluční smlouva,¹⁰⁵ bude společnost disponovat toliko omezenými informacemi o převodu podílu. Samotné podmínky převodu obsažené v obligační smlouvě tak budou společnosti zatajeny, jelikož není povinností smluvních stran tuto smlouvu společnosti doručit.

Z díkce § 209 odst. 2 ZOK dle mého názoru vyplývá, že lze provést i převod s účinky pouze *inter partes*, pokud smluvní strany nedoručí společnosti soluční smlouvu. Neoznámení změny společníka společnosti tak otevírá možnost tichého převodu.¹⁰⁶ Ve vztahu ke společnosti a třetím stranám by tak prodávající stále vystupoval v postavení společníka, avšak skutečným vlastníkem tohoto předmětného podílu by byl kupující. Další nakládání s podílem, zejména výkon práv s ním spojených, prodávajícím by pak byl předmětem dohody mezi smluvními stranami, která by mohla být obsažena právě v obligační smlouvě.¹⁰⁷ Fakticky by tímto postupem mohlo dojít k anonymizaci skutečných společníků společnosti, když stav zapsaný v seznamu společníků, resp. v obchodním rejstříku nebude v souladu s faktickým stavem. Ačkoliv to sice nejspíše nebyl záměr zákonodárce,¹⁰⁸ domnívám se, že tichému převodu podílu nic nebrání.

3.2. Důsledky odstoupení od smlouvy o převodu podílu

Při využití rozdělení převodu podílu na výše popsané dvě fáze vyvstává otázka, jaké důsledky má odstoupení od obligační smlouvy. V případě, že ještě nebylo z této smlouvy plněno, resp. že na jejím základě ještě nebyla uzavřena soluční smlouva, je odstoupení zcela jistě možné, a to z důvodů ujednaných přímo ve smlouvě nebo stanovené v § 2001 a násl. OZ, přičemž

¹⁰⁴ Bez zbytečného odkladu poté, co bude společnosti doručena tato smlouva o převodu podílu, zápiše společnost tuto změnu do seznamu společníků v souladu s § 139 odst. 4 ZOK.

¹⁰⁵ K náležitostem soluční smlouvy viz. kapitola 4.

¹⁰⁶ Shod. Havel, B.: K převodu podílu v s.r.o. a jeho dokládání rejstříkovým soudům https://files.prkpartners.com/cs/clanky-na-web/20150407/prk_partners_epravo.pdf [cit. 16. dubna 2018]

¹⁰⁷ Pro úplnost dodávám, že k tichému převodu podílu nemusí být využita konstrukce obligační a soluční smlouvy. Za tímto účelem bude stačit prosté nedoručení smlouvy o převodu podílu společnosti.

¹⁰⁸ Srov. pro poměry akciové společnosti § 263 odst. 2 ZOK, kdy oproti § 155 odst. 2 ObchZ ve znění účinném do 29. června 2013 mohou být akcie na majitele vydány pouze jako zaskhňované cenné papíry, aby se předešlo různým nekalým praktikám, které umožňovala anonymní vlastnická struktura.

smluvní strany budou dle § 2991 a násl. OZ povinny vydat bezdůvodné obohacení získané na základě této obligační smlouvy.

Stejně tak nemůže být pochyb o tom, že odstoupení je možné i v případě, kdy smlouva o převodu podílu je smlouvou kombinovanou, tedy zároveň obligační, ale i soluční smlouvou, a přímo její účinností tak bude podíl převeden. Odstoupení od smlouvy o převodu podílu má v tomto případě tedy i věcněprávní účinky, což znamená, že okamžikem účinnosti odstoupení je obnoveno vlastnické právo prodávajícího k podílu, a to na základě přiměřeného užití § 2005 odst. 1 ve spojení s § 11 OZ.¹⁰⁹ Tento závěr byl v poměrech Obchodního zákoníku potvrzen i usnesením Nejvyššího soudu ze dne 7. února 2006, sp. zn. 29 Odo 970/2005, který navíc dovodil, že podpisy na odstoupení od smlouvy o převodu podílu musí být úředně ověřeny, a to z důvodu, že *„odstoupení od smlouvy o převodu obchodního podílu a odvolání účinků odstoupení od smlouvy jsou, stejně jako samotná smlouva o převodu obchodního podílu, právní úkony týkající se změny společnosti, neboť jimi dochází ke změně v osobách společníků.“* Domnívám se, že požadavek ověřených podpisů na odstoupení od smlouvy se uplatní i za účinnosti Zákona o obchodních korporacích, avšak z jiných důvodů.

Předně se domnívám, že změna společníka není změnou společnosti, resp. společenské smlouvy, která by v souladu s § 6 odst. 1 ZOK vyžadovala vyhotovení v písemné formě s úředně ověřenými podpisy, jelikož taková změna společnosti není dle mého názoru změnou vnitřního fungování společnosti,¹¹⁰ která by vyžadovala zvýšené požadavky na její formu, ale pouhým výkonem práva společníka nakládat s podílem. Požadavek ověřených podpisů na odstoupení od smlouvy o převodu podílu dovozují ze znění § 209 odst. 2 ZOK. Jestliže je k účinnosti změny společníka vůči společnosti v důsledku převodu podílu nutné doručit ji smlouvu s úředně ověřenými podpisy, pak dle mého musí být podpisy ověřeny i na odstoupení od této smlouvy, když faktickým důsledkem tohoto odstoupení je opětovná změna společníka, jelikož bude obnoveno vlastnické právo původního společníka.

Otázkou však zůstává, zda má odstoupení od obligační smlouvy vliv na již samostatně uzavřenou soluční smlouvu, tedy zda má odstoupení věcněprávní účinky i v tomto případě. Domnívám se, že ano. V případě rozdělení převodu podílu na dvě fáze představované obligační a soluční smlouvou není obligační smlouva totiž ničím jiným než právním titulem převodu

¹⁰⁹ Šilhán, J., op. cit. sub 88, s. 1214.

¹¹⁰ Shod. Havel, B., op. cit. sub 8, s. 18 nebo Lasák, J., op. cit. sub 1, § 6. Opač. Čech, P., Ještě k převodu kmenového listu (a formě smlouvy o převodu podílu), Právní rádce, [Systém ASPI] RaP – Rekodifikace & praxe (Wolters Kluwer), ASPI_ID LIT48806CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

podílu, přičemž smlouva soluční je modem nabytí vlastnického práva. Titulus a modus jsou pak natolik svázané, že jestliže v případě odstoupení dochází ke zrušení závazku z právního titulu v souladu s § 2004 odst. 1 OZ, bude mít odstoupení i v tomto případě za následek rovněž věcněprávní účinky,¹¹¹ tedy obnovení vlastnického práva prodávajícího. Jestliže již na základě odstoupení od smlouvy je obnoveno původní vlastnické právo prodávajícího, domnívám se, že toto odstoupení může dle § 19 Rejstříkového zákona představovat listinu o skutečnostech, které mají být do veřejného rejstříku zapsány a které musí být doloženy k návrhu na zápis do obchodního rejstříku.

Obecně odstoupením nemohou být dle věty druhé § 2005 odst. 1 OZ dotčena práva třetích osob nabytá v dobré víře. Pokud by se tedy stalo, že by kupující podílu podíl následně převedl na dalšího nabyvatele, který by byl v dobré víře,¹¹² a po tomto převodu by prodávající původní smlouvy o převodu podílu od této smlouvy odstoupil, vlastnické právo dalšího nabyvatele by nebylo dotčeno. Smluvní strany první smlouvy o převodu podílu by se po zrušení závazku museli vypořádat v souladu § 2991 a násl. OZ. Výše jsme přitom stanovili, že okamžikem účinnosti odstoupení je obnoveno vlastnické právo prodávajícího, avšak v tomto případě toto obnovení nebude možné, jelikož by tím bylo dotčeno vlastnické právo dalšího nabyvatele nabyté v dobré víře. Původní kupující by tak musel původnímu prodávajícímu vyplatit peněžitou náhradu v souladu s § 2999 OZ.

Jako poslední otázka se nabízí, zda lze odstoupit pouze od soluční smlouvy. Jelikož soluční smlouva nezakládá závazek, nelze ustanovení § 2001 a násl. OZ aplikovat přímo, nýbrž pouze přiměřeně v souladu s § 11 OZ. Na první pohled by se tedy mohlo zdát, že od soluční smlouvy odstoupit lze. Domnívám se však, že tento závěr je neudržitelný. Dovožuji tak proto, že soluční smlouva představuje pouhý modus nabytí vlastnického práva, kterým je splněn závazek plynoucí z obligační smlouvy jakožto titulu převodu vlastnického práva. V případě, že bychom připustili možnost odstoupit pouze od soluční smlouvy by navíc vznikla situace, kdy strany sice odstoupí od soluční smlouvy, ale smlouva obligační bude stále účinná. Závazek převést podíl,

¹¹¹ Šilhán, J., op. cit. sub 88, s. 1214. Shod. pro poměry nemovitých věcí, k nimž je vlastnické právo nabyto až zápisem do katastru nemovitostí rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. března 1998, sp. zn. 1 Odon 26/97 nebo Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. června 2003, sp. zn. 22 Cdo 534/2002. Opač. Kříž, J., op. cit. 82.

¹¹² Dobrá víra je stavem, kdy jednatel neví o určitých právně významných nedostatcích souvisejících s jeho jednáním, a ani o nich vědět nemohl. Lavický, P. In: Bílková, J., Černý, M., Čuhelová, K., David, L., Dávid, R., Dobrovolná, E., Fojtík, L., Handlar, J., Havlan, P., Holejšovský, J., Horecký, J., Hulmák, M., Hurdík, J., Hrdlička, M., Koukal, P., Lasák, J., Lavický, P., Lazíková, J., Lebeda, M., Podivínová, M. K., Pondíková, T., Ronovská, K., Ruban, R., Ševček, M., Tůma, P., Vítěk, J. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 82. ISBN 978-80-7400-529-9.

resp. povinnost uzavřít soluční smlouvu by však již zanikly, protože byly uzavřením soluční smlouvy splněny v souladu s § 1908 odst. 1 OZ. Jen těžko si lze představit situaci, že by bylo umožněno odstoupit pouze od soluční smlouvy, což by mělo za následek obnovení vlastnického práva prodávajícího, ale stále by existoval titul k převodu vlastnického práva.

Pro úplnost výkladu dodávám, že dle § 207 odst. 2 ZOK lze převod podílu na jiného společníka podmínit souhlasem některého z orgánů společnosti a dle § 208 odst. 1 ZOK je převod podílu na třetí osobu podmíněn souhlasem valné hromady, není-li stanoveno jinak, přičemž do udělení těchto souhlasů nenabude smlouva o převodu podílu účinnosti. § 207 odst. 2 ZOK a § 208 odst. 2 ZOK dále stanoví, že pokud nebudou tyto souhlasy uděleny do 6 měsíců ode dne uzavření smlouvy o převodu podílu, nastanou stejné účinky jako při odstoupení od smlouvy, ledaže je ve smlouvě o převodu podílu určeno jinak. Smlouva o převodu podílu tak může v případě neobdržení požadovaného souhlasu např. stanovit delší dobu k udělení tohoto souhlasu nebo tato fikce odstoupení může být zcela vyloučena.¹¹³

3.3. Ústní smlouva o převodu podílu a její (ne)platnost

Za účinnosti Obchodního zákoníku bylo v jeho § 115 odst. 3 výslovně stanoveno, že smlouva o převodu podílu musí mít písemnou formu, přičemž nedodržení této formy mělo za následek absolutní neplatnost smlouvy.¹¹⁴ Na rozdíl toho § 209 odst. 2 ZOK hovoří o písemné formě a úředně ověřených podpisech pouze jako předpoklad její účinnosti vůči společnosti. S příchodem Zákona o obchodních korporacích se tedy objevila otázka, zda je možné uzavřít smlouvu o převodu podíl, která by měla účinky pouze *inter partes*, ústně.

P. Čech uzavírá, že smlouvu o převodu podílu vůbec nelze uzavřít ústně, přičemž tak dovozuje ze dvou stěžejních argumentů. Za prvé se domnívá, že změna společníka je změnou společnosti, resp. společenské smlouvy, která v souladu s § 6 odst. 1 ZOK vyžaduje vyhotovení v písemné formě s úředně ověřenými podpisy.¹¹⁵ A dále také proto, že není možné, aby zákon dovoloval různou formu smlouvy v závislosti na tom, zda má mít smlouva účinky pouze *inter partes* nebo i vůči společnosti.¹¹⁶ K tomuto druhému argumentu se připojil i Nejvyšší soud České

¹¹³ Pokorná, J., op. cit. sub 1, § 207 – § 208.

¹¹⁴ Štenglová, I. In: Štenglová, I., Plíva, S., Havel, B., Macek, J., Tomsa, M., Pekárek, M., Zunt, V., Bartošiková, M., Munková, J. Obchodní zákoník. 13. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, s. 389. ISBN 978-80-7400-354-7.

¹¹⁵ Čech, P., op. cit. sub 110. Shod. Dědič, J., Šuk, P. K některým výkladovým otázkám právní úpravy podílu v obchodní korporaci. Obchodněprávní revue. 2014, č. 6, s. 167-172.

¹¹⁶ Čech, P., Šuk, P., op. cit. sub 2, s. 250.

republiky ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 13. ledna 2016, sp. zn. Cpjn 204/2015, ve kterém uzavřel, že výklad, podle kterého by byla možná různá forma smlouvy o převodu podílu, považuje „z hlediska právní jistoty za neudržitelný.“

Jak již bylo vysvětleno v podkapitole 3.2 výše, domnívám se, že převod podílu není změnou společnosti, resp. společenské smlouvy, ale pouhý výkon práv společníka, a z tohoto důvodu není dle mého názoru k účinnosti převodu podílu *inter partes* nutné dodržet požadavek písemné formy s úředně ověřenými podpisy. K argumentu, že není možné, aby zákon dovoloval různou formu smlouvy v závislosti na tom, vůči komu má mít tato smlouva účinky, uvádím, že jeden z autorů Zákona o obchodních korporacích, B. Havel, tvrdí, že pokud se zákon výslovně vyjadřuje k otázce účinnosti smlouvy o převodu podílu vůči společnosti, zatímco o otázce účinnosti *inter partes* mlčí, odlišuje Zákon o obchodních korporacích tyto otázky od sebe natolik, že mohou být upraveny odlišně.¹¹⁷ B. Havel je tedy zastáncem názoru, že smlouva o převodu podílu může být s účinky *inter partes* uzavřena i ústně. Pro tento závěr nacházím oporu i v § 559 OZ, podle kterého má každý právo zvolit si formu právního jednání, pokud není ve volbě omezen ujednáním nebo zákonem. Jestliže zákon v § 209 odst. 2 ZOK hovoří o formě smlouvy pouze ve vztahu její účinnosti vůči společnosti, domnívám se, že v situaci, na kterou zákon nepamatuje, nemohou být smluvní strany omezeny ve výběru formy.

Konečně pak mám za to, že i zákon samotný rozlišuje, jakou formu může mít smlouva v závislosti na tom, vůči komu má mít tato smlouva účinky. Tak například věta druhá § 2128 odst. 1 OZ při prodeji nemovité věci umožňuje, aby např. zákaz zcizení a zatížení nemovitosti, který nebude zřízen jako věcné právo, byl ujednaný toliko ústně. Takto ujednaný zákaz tak bude mít v souladu s § 1761 OZ účinky pouze *inter partes*. Pokud však budou chtít smluvní strany zřídit zákaz zcizení a zatížení nemovitosti jako věcné právo, a tudíž aby měl tento zákaz účinky nejen *inter partes*, ale v souladu s § 976 OZ i *erga omnes*, bude zapotřebí jej sjednat dle § 2128 OZ ve spojení s § 560 OZ v písemné formě. Domnívám se, že tato situace je velice podobná otázce rozdílné formy smlouvy o převodu podílu, a je tedy dle mého názoru možné podíl s účinky *inter partes* převést i ústně.

V případě, že by však převládł výklad, že smlouva o převodu podílu musí být vždy uzavřena písemně s ověřenými podpisy, je třeba vyřešit otázku, zda je smlouva uzavřená ústně absolutně nebo relativně neplatná. V takovém případě by tedy taková ústní smlouva byla neplatná dle § 582 odst. 1 OZ, jelikož nebude dodržena forma předepsaná zákonem. Tato

¹¹⁷ Havel, B., op. cit. sub 8, s. 457.

neplatnost bude dle mého pouze neplatnost relativní, jelikož smyslem a účelem zákona v tomto případě není dle mého názoru, aby „*právní jednání od počátku nevyvolávalo vůbec právní následk.*“¹¹⁸ Zároveň nelze dle mého názoru uvažovat, že by nedodržení písemné formy bylo dle § 588 OZ ve zjevném rozporu s dobrými mravy, anebo zjevně narušovalo veřejný pořádek. Smyslem a účelem stanovení písemné formy je pak dle mého umožnit úřední ověření podpisů smluvních stran za účelem zvýšení právní jistoty společnosti, že smlouvu uzavírá osoba, která je vlastníkem podílu.¹¹⁹ Případná neplatnost ústní smlouvy o převodu podílu je tedy dle mého názoru stanovena toliko na ochranu zájmů společnosti v souladu s § 586 odst. 1 OZ. Domnívám se, že tuto neplatnost by dle mého nemohla namítat ani jedna ze smluvních stran, jelikož jednak v souladu s § 579 odst. 1 OZ svým vlastním jednáním tuto neplatnost způsobily, když smlouvu uzavřely ústně, ale zároveň písemná forma neslouží dle mého na ochranu jejich zájmů,¹²⁰ když by jim možnost namítnout neplatnost ústně uzavřené smlouvy neodůvodněně poskytovala větší ochranu než v případě převodu kmenového listu nebo akcií, jak blíže vysvětleno v podkapitole 4.1.1. Dále se domnívám, že tuto neplatnost by ale ani společnost nemohla namítat, jelikož smlouva o převodu podílu je vůči ní účinná až doručením jejího písemného vyhotovení s úředně ověřenými podpisy. Do okamžiku takového doručení tak ústně uzavřená smlouva nemá vůči společnosti žádné účinky, není tedy dotčen žádný její zájem, který by společnost opravňoval namítat neplatnost smlouvy. Pokud by navíc smluvní strany za účelem doručení smlouvy společnosti následně uzavřely písemnou smlouvu s ověřenými podpisy, fakticky by zhojily její vadu v nedostatku formy v souladu s § 582 odst. 1 OZ.¹²¹

V důsledku, mimo jiné, výkladových problémů, mezi které patří právě otázka možnosti ústní smlouvy o převodu podílu, připravilo Ministerstvo spravedlnosti České republiky návrh novely Zákona o obchodních korporacích, která byla dne 23. února 2018 publikována k připomínkám, přičemž připomkové řízení bylo skončeno 9. března 2018.¹²² Jedním z bodů je i novelizace znění § 209 odst. 2 ZOK, který má být změněn následovně: „***Smlouva o převodu***

¹¹⁸ Handlar, J., op. cit. sub 112, s. 2077.

¹¹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. května 2007, sp. zn. 29 Odo 894/2006. Bližší rozbor tohoto usnesení na požadavek úředně ověřených podpisů je obsažen v podkapitole 4.1.1.

¹²⁰ V případě, že by převážil názor, že písemná forma je stanovena i na ochranu zájmů smluvních stran, dovozují, že § 579 odst. 1 OZ za předpokladu, že dané právní jednání bylo učiněno svobodně a bez nátlaku, brání dovolat se jeho neplatnosti osobám, na jejichž ochranu je možnost dovolat se neplatnosti stanovena, a to v případě, že se podílely na způsobení neplatnosti daného právního jednání.

¹²¹ Pokud by převážil výklad, že nedodržení písemné formy o převodu podílu způsobuje neplatnost absolutní, dodávám, že konvalidovat lze i absolutně neplatné jednání. Rozdíl bude v tom, zda tato konvalidace bude mít účinky *ex nunc* nebo *ex tunc*. Shod. Handlar, J., op. cit. sub 112, s. 2096.

¹²² https://apps.odok.cz/veklep-detail?p_p_id=material_WAR_odokkpl&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=3&_material_WAR_odokkpl_pid=ALBSAW9B84DM&tab=detail [cit. 20. dubna 2018]

podílu musí mít písemnou formu s úředně ověřenými podpisy. Převod podílu je vůči společnosti účinný doručením účinné smlouvy o převodu podílu s úředně ověřenými podpisy.“ V případě, že novela bude v tomto znění schválena, dojde k odstranění právní nejistoty, zda může být smlouva o převodu podílu uzavřena i ústně, jelikož bude zákonem výslovně stanoveno, že tato smlouva musí mít vždy písemnou formu. Termín nabytí účinnosti této novely je předběžně stanoven na 1. ledna 2020.

Pro úplnost výkladu dodávám, že navrhovaná novela rozšiřuje Zákon o obchodních korporacích o nový § 209 odst. 4, který stanoví, že „*je-li převoditelnost podílu omezena jinak než udělením souhlasu některého z orgánů společnosti, je smlouva o převodu podílu uzavřená v rozporu s daným omezením neplatná.*“ V tomto případě se domnívám, že uzavřená smlouva bude absolutně neplatná, jelikož smyslem a účelem zákona bude, aby právní jednání od počátku nevyvolávalo žádné právní následky.

3.4. Smlouva o převodu podílu a rejstříkový soud

Jelikož je společnost s ručením omezeným jakožto obchodní společnost podle Zákona o obchodních korporacích zapisována do obchodního rejstříku podle § 42 písm. a) Rejstříkového zákona, jsou do obchodního rejstříku zapisovány i údaje o jejích společnících dle § 48 odst. 1 písm. j) Rejstříkového zákona. V důsledku smlouvy o převodu podílu dochází ke změně v osobě společníka společnosti s ručením omezeným, návrh na zápis této změny do obchodního rejstříku by tak měl být podán bez zbytečného odkladu po vzniku rozhodné skutečnosti v souladu s § 11 odst. 2 Rejstříkového zákona. Na první pohled by se mohlo zdát, že touto rozhodnou skutečností bude již účinnost smlouvy o převodu podílu mezi smluvními stranami, když tímto okamžikem je podíl převeden z dosavadního společníka na nabyvatele, čímž dojde ke změně společníka. Z § 47 Rejstříkového zákona ve spojení s § 11 odst. 1 a § 42 Rejstříkového zákona však vyplývá, že návrh na zápis změny údajů v obchodním rejstříku může podat pouze společnost. Dovožuji tedy, že rozhodnou skutečností bude až okamžik doručení smlouvy o převodu podílu společnosti v souladu s § 209 odst. 2 ZOK. Od tohoto doručení pak bude rovněž počítána doba, ve které musí společnost návrh na obchodní rejstřík podat, jinak bude návrh na zápis oprávněn podat kdokoli, kdo v souladu s § 11 odst. 3 Rejstříkového zákona doloží právní zájem a požadované listiny.

Návrh na zápis musí být doložen souhlasem nově zapisovaného společníka v souladu s § 12 Rejstříkového zákona, ledaže takovýto souhlas plyne z jiných listin přiložených k návrhu

na zápis.¹²³ Dále dle § 19 Rejstříkového zákona musí být návrh na zápis doložen listinami o skutečnostech, které mají být do veřejného rejstříku zapsány, a listinami, které se zakládají do sbírky listin v souvislosti s tímto zápisem, přičemž pro změnu společníka je důležitá pouze první část věty, jelikož listiny dokládající tuto změnu se do sbírky listin neukládají.¹²⁴

Při velkých transakcích je nezdá se, kdy přítomný mezinárodní element, kvůli kterému jsou smlouvy v originále vyhotoveny a podepsány v anglickém jazyce. Avšak za účelem zápisu převodu podílu do obchodního rejstříku musí být listina dokazující zapisovanou skutečnost v souladu s § 73 odst. 1 Rejstříkového zákona předložena nejen v originálním znění, ale i s českým překladem.¹²⁵ Soluční smlouva tak může být vzhledem ke svému malému rozsahu vyhotovena ve dvojjazyčné verzi nebo může být po jejím podpisu následně přeložena, což oproti překladu, resp. dvojjazyčné verzi obligační smlouvy ušetří smluvní stranám jednak náklady, ale i čas na přípravu tohoto znění. Tato soluční smlouva pak bude přiložena k návrhu na zápis změny do obchodního rejstříku jako příloha dle § 19 Rejstříkového zákona. Rejstříkovému soudu tak tímto krokem bude ušetřen čas, jelikož z této soluční smlouvy je na první pohled snadno ověřitelné, jakou skutečnost smlouva v souladu s návrhem na zápis dokládá. V případě, že by převod podílu nebyl rozdělen na dvě fáze, tedy uzavření obligační a soluční smlouvy, musel by rejstříkový soud složitě v obsáhlé smlouvě ověřovat, zda je smlouvou skutečně dokládána zapisovaná změna. Toto řešení je tedy výhodné i pro rejstříkový soud, jelikož bude zajištěna rychlost zápisu změny společníka do obchodního rejstříku.

S ohledem na § 12 Rejstříkového zákona je vhodné, aby soluční smlouva obsahovala výslovný souhlas kupujícího s jeho zápisem jakožto společníka společnosti do obchodního rejstříku. Smluvní strany navíc mohou využitím soluční smlouvy zachovat podmínky převodu obsažené v obligační smlouvě v tajnosti před rejstříkovým soudem. Avšak v případě, že by rejstříkový soud shledal, že k zapsání změny do obchodního rejstříku nebude soluční smlouva dostačující, mohl by si dle § 88 Rejstříkového zákona vyžádat doplnění i obligační smlouvy.

Dále se domnívám, že k návrhu samotná smlouva o převodu podílu nemusí být vůbec přiložena, ale postačí, když bude návrh doložen např. prohlášením smluvních stran smlouvy o převodu podílu, že k převodu došlo.¹²⁶ Ve spojení s § 12 Rejstříkového zákona by však

¹²³ Prakticky bude přímo ve smlouvě o převodu podílu tento souhlas obsažen.

¹²⁴ Srov. § 66 Rejstříkového zákona. Za účinnosti Obchodního zákoníku byla povinnost ukládat smlouvu o převodu obchodního podílu do sbírky listin stanovena v § 38i odst. 1 písm. m) ObchZ.

¹²⁵ Rejstříkový soud může skrze svoji úřední desku učinit sdělení, že překlad nevyžaduje. Např. Městský soud v Praze k 31. březnu 2018 této možnosti doposud nevyužil.

¹²⁶ Havel, B., op. cit. sub 106.

takovéto prohlášení dle mého názoru mělo obsahovat i souhlas nově zapisovaného společníka, a tedy jeho ověřený podpis.^{127, 128} Tímto postupem by rovněž mohly být podmínky převodu uchovány v tajnosti před rejstříkovým soudem.

3.5. Dílčí shrnutí

Při významných transakcích bývají smlouvy o převodu podílu obsáhlé, může být tedy v průběhu transakce obtížné určit, ke kterému dni byly splněny všechny podmínky, aby mohlo dojít k převodu podílu, případně mohou mít strany zájem na tom, aby se převod uskutečnil až k určitému dni. Praxe tedy hledala efektivní řešení, pomocí kterého by mohla být zajištěna větší přehlednost transakce a oddělení podmínek převodu od samotné smlouvy o převodu podílu. Nakonec bylo vymyšleno řešení, které vychází ze zahraničí praxe a ze závěrů české civilistiky, jenž ve vztahu k závazkům rozlišuje smlouvy obligační a soluční, přičemž obligačními smlouvami se závazky zakládají a solučními smlouvami se povinnosti vyplývající ze závazků splní, v důsledku čehož závazek zanikne. Nejprve je tedy uzavřena obligační smlouva, která bude obsahovat zejména závazek převést podíl a jednotlivé podmínky převodu, nikoliv však vůli touto smlouvou podíl převést. Obligační smlouva pak bude obsahovat stěžejní ustanovení, že podíl bude převeden až uzavřením soluční smlouvy, ve které bude vyjádřena vůle smluvních stran podíl převést a splnit tak závazek založený obligační smlouvou. Pouze soluční smlouva bude smlouvou o převodu podílu pro účely Zákona o obchodních korporacích, jelikož teprve v ní bude obsažena vůle smluvních stran podíl převést, a pouze tuto smlouvu bude nutné doručit společnosti, aby byl převod vůči ní účinný. Rovněž pouze soluční smlouva bude muset být přiložena k návrhu na zápis změny společníka do obchodního rejstříku.

Od smlouvy o převodu podílu lze odstoupit v případě, že budou naplněny zákonné důvody nebo důvody ujednané ve smlouvě. V případě využití konstrukce obligační a soluční smlouvy lze odstoupit od obligační smlouvy, přičemž toto odstoupení bude mít i věcněprávní účinky. Obligační smlouva totiž není ničím jiným než právním titulem převodu podílu, přičemž smlouva soluční je modem nabytí vlastnického práva. Titulus a modus jsou pak natolik svázané, že jestliže v případě odstoupení dochází ke zrušení závazku z právního titulu, bude mít

¹²⁷ Ověření podpisu může být provedeno např. notářem, příp. může být úřední ověření podpisu nahrazeno prohlášením o pravosti podpisu vyhotoveném advokátem dle § 25a Zákona o advokacii.

¹²⁸ V souvislosti s tímto vyvstává otázka, zda by neměl být ověřen i podpis prodávajícího. Domnívám se, že vzhledem k tomu, že návrh na zápis podává zpravidla společnost, v níž je podíl převáděn, a to na základě smlouvy o převodu podílu s ověřenými podpisy, není již další ověření podpisu prodávajícího na prohlášení nutné. Shodně Havel, B., op. cit. sub 106.

odstoupení i v tomto případě za následek rovněž věcněprávní účinky, tedy obnovení vlastnického práva prodávajícího. Od samotné soluční smlouvy však odstoupit nelze.

Jelikož se podíl převádí účinností smlouvy o jeho převodu, mám důvodně za to, že lze provést i tichý převod pouze s účinky *inter partes*, který nebude oznámem společnosti, resp. zapsán do obchodního rejstříku. Ve vztahu ke společnosti a třetím stranám by tak prodávající stále vystupoval v postavení společníka, avšak skutečným vlastníkem tohoto předmětného podílu by byl kupující. Důsledkem tohoto postupu fakticky dojde k anonymizaci skutečných společníků společnosti, když stav zapsaný v seznamu společníků, resp. v obchodním rejstříku nebude v souladu s faktickým stavem.

Za účinnosti Obchodního zákoníku bylo jasně stanoveno, že smlouva o převodu podílu musí mít písemnou formu, přičemž nedodržení této formy mělo za následek absolutní neplatnost smlouvy. Na rozdíl toho § 209 odst. 2 ZOK hovoří o písemné formě a úředně ověřených podpisech pouze jako předpoklad její účinnosti vůči společnosti. Domnívám se, že za účinnosti Zákona o obchodních korporacích je tedy možné uzavřít smlouvu o převodu podíl, která by měla účinky pouze *inter partes*, i ústně.

4. Náležitosti smlouvy o převodu podílu

Smlouva o převodu podílu jako každá jiná smlouva musí splňovat jisté minimální požadavky, aby byla platně uzavřena, resp. aby vyvolávala právní účinky. Vedle základních požadavků na určitost právního jednání jako např. náležitě identifikace stran, vymezení převáděného podílu nebo podpisů smluvních stran musí být splněny jednak požadavky § 209 odst. 2 ZOK, ale i požadavky v závislosti na daném smluvním typu.¹²⁹

4.1. Náležitosti dle Zákona o obchodních korporacích

Za účinnosti § 115 odst. 3 ObchZ musela mít smlouva o převodu obchodního podílu vždy písemnou formu, jak popsáno v podkapitole 3.3 výše. Smlouva musela dále obsahovat ověřené podpisy smluvních stran a prohlášení nabyvatele, který nebyl společníkem, že přistupuje ke společenské smlouvě. Judikatura navíc dovodila, že ze smlouvy o převodu obchodního podílu muselo jasně vyplývat, zda je převod úplatný nebo bezúplatný,¹³⁰ přičemž v případě úplatného převodu musela smlouva obsahovat také dohodu o ceně,¹³¹ jelikož aplikace § 448 odst. 2 ObchZ na smlouvu o převodu obchodního podílu byla vyloučena.¹³²

Naproti tomu dle Zákona o obchodních korporacích kupující nabytím podílu automaticky přistupuje ke společenské smlouvě bez potřeby činit toto prohlášení ve smlouvě o převodu podílu. Zákon o obchodních korporacích dále hovoří o písemné formě a ověřených podpisech pouze ve vztahu účinnosti smlouvy o převodu podílu vůči společnosti. Za předpokladu, že smluvní strany nebudou mít v úmyslu provést tichý převod, jak popsáno v podkapitole 3.1 výše, budou muset být tyto požadavky dodrženy, jinak smlouva o převodu nevyvolá vůči společnosti právní účinky. V případě, že k převodu podílu bude využita pouze jedna kombinovaná smlouva, jak vysvětleno v kapitole 3 výše, nebude pochyb, že si smluvní strany dají pozor, aby tato smlouva splňovala zákonem předepsané náležitosti.

V případě, že strany využijí k převodu podílu konstrukci obligační a soluční smlouvy, je jasné, že soluční smlouva bude uzavřena písemně a podepsaná s úředně ověřenými podpisy, když má vyvolat právní účinky vůči společnosti. Vystává však otázka, zda úředně ověřené podpisy musí být i na obligační smlouvě.

¹²⁹ Srov. úpravu kupní, darovací nebo směnné smlouvy ve čtvrté části Občanského zákoníku.

¹³⁰ Rozsudek Vrchního soudu v Praze, ze dne 15. 3. 1995, sp. zn. 7 Cmo 120/94.

¹³¹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze, ze dne 15. 3. 1995, sp. zn. 7 Cmo 120/94.

¹³² Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. dubna 2006, sp. zn. 29 Odo 221/2005

4.1.1. Požadavek ověřených podpisů

Na první pohled by se mohlo zdát, že v případě obligační a soluční smlouvy, se na náležitosti obligační smlouvy použije ustanovení § 209 odst. 2 ZOK, tedy že i tato smlouva by měla obsahovat úředně ověřené podpisy. Domnívám se však, že jelikož obligační smlouva není smlouvou o převodu podílu ve smyslu Zákona o obchodních korporacích, jak vysvětleno výše, nemusí splňovat náležitosti § 209 odst. 2 ZOK.

Dále pokud připustíme možnost ústní smlouvy o převodu podílu, která bude mít účinky *inter partes*, musíme také dojít k závěru, že podpisy na takové smlouvě mohou být jen těžce úředně ověřeny.

Rovněž se domnívám, že smyslem § 209 odst. 2 ZOK je zejména chránit společnost, aby měla povědomí o tom, jaká osoba je vůči ní v postavení společníka.¹³³ Toto dovozují i z usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. května 2007, sp. zn. 29 Odo 894/2006 který dovodil, že účelem požadavku ověřených podpisů je „*zvýšení právní jistoty nabyvatele podílu, společnosti, ale i třetích osob o tom, že smlouvu uzavírá osoba, která je majitelem podílu.*“ Jelikož se toto rozhodnutí ale váže k Obchodnímu zákoníku, který výslovně stanovil, že smlouva o převodu podílu musí mít vždy ověřené podpisy, je nutno toto rozhodnutí aplikovat spíše restriktivněji. Pokud zákon výslovně odlišuje formu smlouvy o převodu podílu v závislosti na tom, vůči komu má mít účinky, jak vysvětleno v podkapitole 3.3 výše, domnívám se, že se z rozhodnutí uplatní pouze závěr, že požadavek ověřených podpisů je stanoven toliko na ochranu společnosti. Domnívám se, že požadavek ověřených podpisů není stanoven ani na ochranu smluvních stran smlouvy o převodu podílu, když v případě převodu akcií¹³⁴ nebo podílu vtěleného do kmenového listu¹³⁵ požadavek ověřených podpisů absentuje. Závěr, že smluvní strany při převodu podílu nevtěleného do cenného papíru by měly požívat větší ochrany je dle mého bez opory v zákoně, a neměl by se tedy prosadit.¹³⁶

Požadavek ověřených podpisů na obligační smlouvě by však mohl být dovozován z poněkud překvapivého usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. června 2015, sp. zn. 29 Cdo 1685/2013. V tomto usnesení Nejvyšší soud dovodil, že pokud je „*dohoda o ceně či způsobu jejího určení obsažena v příloze ke smlouvě o převodu obchodního podílu, dopadají*

¹³³ Shod. Kříž, J., op. cit. sub 82.

¹³⁴ Srov. § 269, resp. § 275 ZOK.

¹³⁵ Srov. § 210 ZOK a výklad v kapitole 5 níže.

¹³⁶ Shod. Kříž, J., op. cit. sub 82.

na ni (jakožto součást smlouvy) požadavky kladené na formu smlouvy o převodu obchodního podílu; příloha tudíž musí být sjednána písemně a podpisy na ní musí být také úředně ověřeny.“ Proti tomuto judikátu byla dále žalobcem podána ústavní stížnost, kterou Ústavní soud České republiky ve svém usnesení ze dne 10. prosince 2015, sp. zn. I. ÚS 2938/2015 odmítl, jelikož nebylo zjištěno pochybení obecných soudů dosahující ústavní intenzity, a Ústavní soud tudíž neměl pravomoc výklad hmotného práva přehodnocovat. Ačkoli rozhodnutí Ústavního soudu tak na první pohled potvrzuje závěry Nejvyššího soudu, je třeba ho číst v kontextu celého odůvodnění rozhodnutí, kterým Ústavní soud odmítl ústavní stížnost, tj. podle názoru Ústavního soudu právní posouzení Nejvyššího soudu neporušilo ústavně garantovaná práva stěžovatele. Výkladem tohoto judikátu Nejvyššího soudu je tedy možné dojít k závěru, že jestliže obligační smlouva obsahuje ujednání o kupní ceně podílu,¹³⁷ je nutné, aby podpisy na obligační smlouvě byly úředně ověřeny.

S tímto závěrem však nesouhlasím, a to z následujících důvodů: (i) judikát je v rozporu s obecně přijímanou judikaturou Nejvyššího soudu České republiky, (ii) kupní cena nemusí být v kupní smlouvě vůbec určena (iii) smyslem a účelem ověřených podpisů je ochrana společnosti, jak popsáno výše v této kapitole, a nikoli ověření kupní ceny, resp. ochrana smluvních stran a (iv) samotný předseda senátu, který toto rozhodnutí vydal, později vyjádřil názor opačný.

Judikát se vztahuje k Obchodnímu zákoníku, a je tedy vhodné poukázat na jeho rozpor s obecně přijímanou judikaturou vážící se k otázce kupní ceny ve smlouvě o převodu podílu. Jak bylo naznačeno v úvodu podkapitoly 4.1, ze smlouvy o převodu obchodního podílu muselo jasně vyplývat, zda má být převod obchodního podílu bezúplatný nebo úplatný, přičemž v tomto případě musela smlouva o převodu obsahovat také dohodu o kupní ceně. Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 5. dubna 2006, sp. zn. 29 Odo 221/2005 upřesnil, že dohoda o kupní ceně může být obsažena v příloze ke smlouvě o převodu obchodního podílu, která musí mít písemnou formu.¹³⁸ Jelikož v tomto usnesení není požadavek ověřených podpisů vůbec zmíněn, bylo dostačující, aby dohoda byla toliko písemně připojena ke smlouvě o převodu obchodního podílu. Nezbytným požadavkem kladeným na tuto přílohu pak bylo její uzavření nejpozději k datu podpisu smlouvy o převodu obchodního podílu.¹³⁹

¹³⁷ Je běžnou praxí, že v obligační smlouvě je stanovena jak kupní cena za podíl, tak i mechanismus její následné úpravy v mezidobí, než bude uzavřena soluční smlouva.

¹³⁸ Shod. Čech, P., op. cit. sub 110, Kříž, J., op. cit. sub 82.

¹³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. února 2006, sp. zn. 29 Odo 1241/2004.

I když ze smlouvy o převodu podílu musí jasně plynout, zda se jedná o úplatný nebo bezúplatný převod, není za účinnosti Zákona o obchodních korporacích a Občanského zákoníku dále nutné na rozdíl od Obchodního zákoníku kupní cenu ve smlouvě o převodu podílu vůbec uvádět. Jak bylo podrobněji popsáno v podkapitole 2.2 výše, § 448 odst. 2 ObchZ se na smlouvu o převodu obchodního podílu neuplatnil, jelikož tato smlouva byla samostatným smluvním typem. Dnes však může být smlouva o převodu podílu přímo smlouvou kupní. Za situace, kdy by dohoda o kupní ceně nebyla ve smlouvě, resp. její příloze, vůbec obsažena, by se nově uplatnil § 2085 odst. 2 OZ, který stanoví, že kupní cena je v takovém případě rovna ceně, za niž se týž nebo srovnatelný předmět v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvních podmínek obvykle prodává.¹⁴⁰

Předsedou senátu č. 29, který stojí za zmíněným judikátem, byl P. Šuk.¹⁴¹ P. Šuk však necelý rok po vydání předmětného usnesení vyjádřil ve společné publikaci s P. Čechem názor, že pokud smlouva o převodu podílu odkazuje na přílohu, není nutné, aby byla příloha zvláště podepsána.¹⁴² Jedná se tedy o opačný názor, než byl vyjádřen v daném usnesení, přičemž tento názor je shodný s dřívější judikaturou Nejvyššího soudu České republiky.

P. Čech dále během přednášek na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v zimním semestru akademického roku 2017/2018 uvedl, že Nejvyšší soud České republiky se v tomto usnesení odchýlil od své dřívější rozhodovací praxe,¹⁴³ že samotný předseda senátu opačný názor dokonce vydal ve společné publikaci¹⁴⁴ a přednáší jej a dále že soudci 29. senátu si to už mezi sebou vyjasnili, přičemž jsou v obdobném případě připraveni rozhodnout opačně, tedy v souladu s dřívější rozhodovací činností Nejvyššího soudu České republiky.

Z výše uvedeného se tedy domnívám, že názor, že podpisy smluvních stran na obligační smlouvě musí být úředně ověřeny, nelze akceptovat. Opačný názor, tedy že podpisy na obligační smlouvě nemusí být úředně ověřeny, musí převážet.¹⁴⁵

¹⁴⁰ Shod. Čech, P., Šuk P., op. cit. sub 2, s. 250.

¹⁴¹ Od 1. února 2017 byl vytvořen na Nejvyšším soudu České republiky nový senát č. 27, který má rozhodovat ve věcech obchodních korporací a ostatních právnických osob a do kterého byl P. Šuk zařazen. http://www.nsoud.cz/judikaturans_new/ns_web.nsf/f069f297c2422c1bc12576ac0045940f/a2f2a1980dc79180c12580b90035ff28?OpenDocument [cit. 22. dubna 2018]

¹⁴² Čech, P., Šuk P., op. cit. sub 2, s. 249. Tato publikace byla vydána v květnu 2016, zatímco usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Cdo 1685/2013 je datováno 23. června 2015.

¹⁴³ Srov. výše.

¹⁴⁴ Viz. výše.

¹⁴⁵ Z praxe mám ovšem zkušenost, že některé advokátní kanceláře na ověření podpisu na obligační smlouvě trvají.

4.1.2. Důsledky nedodržení stanovených náležitostí

Jestliže připustíme možnost platnosti ústní smlouvy o převodu podílu, není možné dojít k závěru, že absence úředně ověřených podpisů bude způsobovat neplatnost dané smlouvy. Smlouva o převodu podílu, která však nebude splňovat požadavky kladené na ni § 209 odst. 2 ZOK, nebude způsobilá vyvolat právní účinky vůči společnosti, avšak nic nebude bránit tomu, aby byla účinná *inter partes*.

V případě, že by však převážil výklad, že smlouva o převodu podílu musí mít vždy písemnou formu s úředně ověřenými podpisy, domnívám se, že nedodržení těchto požadavků bude způsobovat neplatnost toliko relativní, jak blíže vysvětleno podkapitole 3.3 výše.

4.2. Specifické náležitosti při užití struktury obligační a soluční smlouvy

Využití struktury obligační a soluční smlouvy umožňuje smluvním stranám rozdělit transakci do dvou fází. Obligační smlouva bude běžně obsahovat rozsáhlý katalog podmínek, které musí být nejprve splněny, aby následně mohla být uzavřena soluční smlouva, kterou bude podíl terpve převeden. Tímto postupem je jednak dosažena lepší přehlednost transakce, ale i zvýšena právní jistota smluvních stran, jelikož budou mít jasný přehled o tom, k jakému okamžiku je podíl převeden.

4.2.1. Běžná ujednání v obligační smlouvě

Obsah a rozsah obligační smlouvy je dán složitostí dané transakce. V případě významných transakcí je pak běžné, že obligační smlouva dosahuje několika desítek stran. Jelikož obligační smlouva zakládá závazek podíl převést, bude to právě tato smlouva, která bude muset splňovat požadavky kladené na daný smluvní typ v souladu se čtvrtou částí Občanského zákoníku. Běžná ujednání zahrnují různé odkládací podmínky, prohlášení smluvních stran nebo rozhodné právo.

Klíčovým ustanovením obligační smlouvy je závazek prodávajícího převést vlastnické právo na nabyvatele, a to za splnění podmínek obsažených v dané smlouvě, a povinnost nabyvatele zaplatit za podíl kupní cenu, čímž bude naplněn požadavek § 2079 odst. 1 OZ, aby se jednalo o kupní smlouvu. Samotný převod pak bude uskutečněn prostřednictvím uzavření

soluční (převodní) smlouvy, kterou bude možné uzavřít právě až po splnění všech podmínek obligační smlouvy.¹⁴⁶ Ke struktuře soluční smlouvy viz podkapitola 4.2.2 níže.

Mezi odkládací podmínky, které musí být splněny, než bude možné uzavřít soluční smlouvu, patří např. získání povolení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže se spojením soutěžitelů dle § 13 a násl. Zákona o ochraně hospodářské soutěže.¹⁴⁷ Při posuzování, zda transakce podléhá povolení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, je nutné vycházet z obrátových kritérií stanovených v § 13 Zákona o ochraně hospodářské soutěže. V případě, že tato kritéria budou překročena, je nutné povolení se spojením soutěžitelů získat, přičemž v souladu s § 18 odst. 1 Zákona o ochraně hospodářské soutěže nesmí být před právní mocí rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, kterým se spojení povoluje, spojení soutěžiteli uskutečňováno. V případě, že bude spojení uskutečněno v rozporu s tímto ustanovením, může být soutěžiteli uložena pokuta v souladu s § 22a Zákona o ochraně hospodářské soutěže až do výše 10 % z čistého obrátu dosaženého soutěžitelem, což smluvní strany motivuje k dodržení této podmínky. Při významných transakcích, kdy prodávající nebo kupující působí ve více zemích, je navíc velice běžné, že souhlas soutěžního úřadu bude vyžadován ve více zemích, což může mít významný dopad na délku doby mezi podpisem obligační smlouvy a samotným převodem podílu.¹⁴⁸ V případě opravdu velkých transakcí, kdy má spojení soutěžitelů význam pro celou Evropskou unii ve smyslu článku 1 Nařízení o spojování, je nutné obdržet i kladné rozhodnutí Evropské komise se spojením.

Jednou z důležitých povinností prodávajícího, která bývá vyjednávána, je povinnost pokračovat v podnikání a nečinit zásadní změny ve složení majetku společnosti, než bude podíl převeden. V případě, že by tato povinnost nebyla ve smlouvě sjednána, by mohlo dojít k extrémní situaci, kdy by k datu podpisu mohla být významná část majetku společnosti rozprodána nebo chod společnosti výrazně paralyzován, přičemž již zaplacená kupní cena by tak zdaleka neodpovídala skutečné hodnotě podílu k datu, ke kterému by měla být uzavřena převodní smlouva.

¹⁴⁶ Je možné i prominout splnění některých podmínek, např. dodání účetních závěrek společnosti do určitého data může být posunuto na datum pozdější.

¹⁴⁷ Spojením soutěžitelů se dle § 12 Zákona o ochraně hospodářské soutěže rozumí (i) fúze dvou nebo více na trhu dříve samostatně působících soutěžitelů (ii) případ, kdy jeden nebo více podnikatelů anebo jedna nebo více osob, které nejsou podnikateli, ale kontrolují alespoň jednoho soutěžitele, získá možnost přímo či nepřímo kontrolovat jiného soutěžitele nebo jeho část, zejména nabytím účastnických cenných papírů, obchodních nebo členských podílů anebo smlouvou nebo jinými způsoby, které jim umožňují takového soutěžitele nebo jeho část kontrolovat nebo (iii) založení soutěžitele, který je společně kontrolován více soutěžiteli a který dlouhodobě plní všechny funkce samostatné hospodářské jednotky.

¹⁴⁸ Jako příklad takové transakce lze uvést navýšení podílu Travel Service, a.s. ve společnosti České aerolinie a.s. až na 97,735 %. <https://www.csa.cz/sk-cs/pro-media/2017-10-06/> [cit. 22. dubna 2018]

Dalším důležitým ustanovením obligační smlouvy jsou okolnosti zakládající důvody odstoupení. V praxi si lze představit, že ne každá okolnost, která by zakládala zájem jedné ze smluvních stran na odstoupení, naplní podstatné porušení smlouvy ve smyslu § 2002 OZ. Je tak otázkou vyjednávání smluvních stran, jaké okolnosti stanoví jako důvod odstoupení od obligační smlouvy. Jako typický příklad důvodu odstoupení bývá porušení prohlášení některé ze smluvních stran.

V prohlášeních smluvní strany například prohlašují, že určité informace jsou pravdivé a úplné nebo že určité okolnosti nastaly, resp. že nenastanou. Tak například prodávající může prohlásit, že (i) informace poskytnuté kupujícímu prostřednictvím data roomu jsou pravdivé a popisují úplný stav společnosti, (ii) převáděný podíl představuje 100% podíl na základním kapitálu nebo (iii) společnost není v úpadku a ani ji úpadek nehrozí.

Podstatným ustanovením bývá také stanovení rozhodného práva a výlučné příslušnosti soudů, aby bylo jasně postaveno, jakým právem se práva a povinnosti smluvních stran řídí a jaké soudy jsou příslušné k řešení sporů vyplývajících z obligační smlouvy, aby se předešlo případným sporům o rozhodné právo, příp. námitkám, že určité soudy nejsou k rozhodnutí sporů příslušné. Bez tohoto ustanovení by při transakcích, kde se vyskytuje mezinárodní element jako např. zahraniční prodávající nebo kupující, mohlo dojít k situaci, kdy se jedna ze smluvních stran bude mylně domnívat, že se smlouva řídí jiným právním řádem, což by mohlo mít významný negativní dopad na právní jistotu smluvních stran a na jejich rozumná očekávání.

4.2.2. Struktura soluční smlouvy

Jelikož teprve soluční smlouva uzavíraná v návaznosti na obligační smlouvu bude smlouvou o převodu podílu ve smyslu § 209 odst. 2 ZOK, je důležité, aby strany dodržely požadavek písemné formy a úředně ověřených podpisů, jinak tato smlouva nebude schopna vyvolat účinky vůči společnosti, jak popsáno výše. Z důvodu určitosti převodní smlouvy dále musí být smluvní strany a převáděný podíl náležitě identifikovány.

Běžnou praxí je i uvedení kupní ceny v soluční smlouvě, jelikož tento požadavek plynul z judikatury vážící se ke smlouvě o převodu obchodního podílu, jak popsáno výše. Domnívám se však, že jestliže soluční smlouva není žádným ze smluvních typů upravených v části čtvrté Občanského zákoníku, jak vysvětleno v podkapitole 2.2 a kapitole 3 výše, není nutné, aby

převodní smlouva tuto náležitost obsahovala.¹⁴⁹ Nicméně převládající praxí je z důvodu předcházení sporů o neplatnosti smlouvy o převodu podílu uvádění kupní ceny, přičemž bývá obsažen i dovětek, že kupní cena může být na základě obligační smlouvy dále upravena. Jelikož soluční smlouva je uzavírána na základě obligační smlouvy jakožto titulu převodu vlastnického práva, je v zájmu určitosti vhodné na tuto smlouvu odkázat. Běžným ujednáním bývá ustanovení, že veškerá práva a povinnosti smluvních stran jsou upraveny a řídí se obligační smlouvou, přičemž je například výslovně uveden odkaz na ustanovení o rozhodném právu nebo doručování.

Při velkých transakcích je nezdědka kdy jednou ze smluvních stran zahraniční osoba, kvůli čemuž bývá soluční smlouva v originále vyhotovena a podepsána v anglickém jazyce. Jelikož je však změna společníka skutečností zapisovanou do obchodního rejstříku, musí být návrh na zápis této změny doložen dle § 73 odst. 1 Rejstříkového zákon listinou dokazující zapisovanou skutečnost nejen v původním jazyce, ale i v jazyce českém. Soluční smlouva tak bývá vzhledem ke svému malému rozsahu a za účelem minimalizace transakčních nákladů vyhotovena přímo ve dvojjazyčné verzi. Tato soluční smlouva pak bude přiložena k návrhu na zápis změny do obchodního rejstříku jako příloha dle § 19 Rejstříkového zákona. Dále s ohledem na § 12 Rejstříkového zákona je vhodné, aby soluční smlouva obsahovala výslovný souhlas kupujícího s jeho zápisem jakožto společníka společnosti do obchodního rejstříku.

Konečně pak smlouva o převodu podílu musí obsahovat úředně ověřené podpisy. Ověření podpisu může být provedeno např. notářem za poplatek 30 Kč v souladu s položkou H oddílu II přílohy k Notářskému tarifu. Pokud však není při podpisu soluční smlouvy třeba jiného úkonu notáře jako např. vyhotovení notářského zápisu, jeví se nutnost účasti notáře při podpisu smlouvy jako nepraktická. Český právní řád naštěstí poskytuje často využívanou alternativu v podobě prohlášení o pravosti podpisu vyhotovené advokátem v souladu s § 25a Zákona o advokacii, kdy úřední ověření podpisu je nahrazeno právě prohlášením o pravosti podpisu, přičemž toto prohlášení má stejné účinky jako úřední ověření podpisu.

4.3. Dílčí shrnutí

Smlouva o převodu podílu jako každá jiná smlouva musí splňovat jisté minimální požadavky, aby byla platně uzavřena, resp. aby vyvolávala právní účinky. Vedle základních požadavků na určitost právního jednání jako např. náležité identifikace stran, vymezení

¹⁴⁹ Shod. Kříž, J., op. cit. 82.

převáděného podílu nebo podpisů smluvních stran musí být splněny jednak požadavky § 209 odst. 2 ZOK, ale i požadavky v závislosti na daném smluvním typu. V případě, že strany využijí k převodu podílu konstrukci obligační a soluční smlouvy, pouze smlouva soluční bude muset splňovat požadavky písemné formy s úředně ověřenými podpisy, když má vyvolat právní účinky vůči společnosti, jelikož pouze tato smlouva bude smlouvou o převodu podílu ve smyslu Zákona o obchodních korporacích. Náležitosti daného smluvního typu pak budou splněny obligační smlouvou, když pouze tato smlouva bude v souladu s částí čtvrtou Občanského zákoníku zakládat závazek mezi smluvními stranami.

5. Podíl vtělený do kmenového listu a smlouva o jeho převodu

Významnou novinkou zavedenou Zákonem o obchodních korporacích je možnost vtělení podílu ve společnosti s ručením omezeným do cenného papíru¹⁵⁰ na řad, tzv. kmenového listu. Zákon o obchodních korporacích tak navazuje na návrh nařízení o evropské soukromé společnosti.¹⁵¹ Důvodová zpráva k Zákonu o obchodních korporacích uvádí jako důvod možnosti vtělit podíl do cenného papíru zvýšení atraktivity společnosti, přičemž pro zajištění ochrany věřitelů není připuštěno, aby mohl být tento cenný papír kotován, tedy obchodován na regulovaném trhu. Zákon o obchodních korporacích je v konečném znění § 137 odst. 4 ještě přísnější, když vedle zákazu kotace rovněž zakazuje, aby byl kmenový list veřejně nabízen. Navzdory tomu R. Pelikán uvádí, že kmenový list je pouze jiný název pro akcie.¹⁵² Dle mého vhodnější důvod zavedení kmenového listu zastává B. Havel, který je názoru, že kmenový list byl zaveden za účelem ulehčení života společníkům jeho snadným a rychlým převodem, nikoliv aby formuloval zjednodušenou obdobu akciové společnost.¹⁵³

Vzhledem k vysoké oblibě společností s ručením omezeným v České republice je třeba zavedení možnosti vtělit podíl do cenného papíru ocenit.

5.1. Kmenový list

Podíl může být vtělen do kmenového listu, pokud tak určí společenská smlouva společnosti s ručením omezeným. Kmenový list je vždy cenným papírem na řad. Kmenový list dále nelze vydat jako zaknihovaný cenný papír, lze jej však imobilizovat ve smyslu § 2413 a násl. OZ. Z definice cenného papíru by se mohlo zdát, že musí být učiněn na papírové listině, nicméně je možné, aby byl použit jakýkoli hmotný substrát, který umožňuje stát se nosičem psané informace¹⁵⁴ jako např. plast, na který bude možno vyznačit veškeré požadované náležitosti a který bude oproti papírové listině značně odolnější vůči poškození nebo zničení.

K vydání kmenového listu je dle § 520 odst. 1 OZ nutné, aby splňoval zákonem předepsané náležitosti. Mezi náležitosti kmenového listu pak dle § 138 odst. 1 ZOK patří:

¹⁵⁰ Cenným papírem je dle § 514 listina, se kterou je právo spojeno takovým způsobem, že je po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit ani převést.

¹⁵¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52008PC0396> [cit. 23. dubna 2018]

¹⁵² Pelikán, R. Několik poznámek k úpravě společnosti s ručením omezeným v novém zákoně o obchodních korporacích. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 3, s. 76-79.

¹⁵³ Havel, B. Společnost s ručením omezeným na úsvitu rekodifikace. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 12, s. 351-355.

¹⁵⁴ Vitek, J., op. cit. sub 112, s. 1816.

(i) označení, že se jedná o kmenový list, (ii) jednoznačnou identifikaci společnosti, (iii) výši vkladu připadající na podíl, (iv) jednoznačnou identifikaci společníka, (v) označení podílu, k němuž je kmenový list vydán, a (vi) označení kmenového listu, jeho číslo a podpis jednatele nebo jednatelů. Pokud mají být práva a povinnosti emitenta, v tomto případě společnosti s ručením omezeným, nebo vlastníků kmenových listů upraveny podrobněji nad rámec zákonné úpravy, je nutné, aby tak bylo učiněno v emisních podmínkách kmenových listů. Není však nutné, aby emisní podmínky představovaly samostatný dokument, nýbrž v otázce úpravy kmenových listů může být za emisní podmínky považována společenská smlouva společnosti s ručením omezeným.¹⁵⁵

V případě, že byl kmenový list vydán, je nutné tuto skutečnost zapsat do obchodního rejstříku v souladu s § 48 odst. 1 písm. j). Pokud však kmenový list vydán nebyl, není nutné tento negativní zápis učinit.¹⁵⁶

Podíl lze dle § 137 odst. 2 ZOK vtělit do kmenového listu pouze za předpokladu, že převoditelnost takového podílu není podmíněna nebo omezena. Společenská smlouva tedy musí v souladu s § 208 ZOK upravit převod podílu na třetí osobu tak, že k němu nebude třeba souhlasu valné hromady. V případě, že je ve společnosti vytvořeno více podílu, však není nutné zrušit omezení převoditelnosti všech podílu, jelikož § 137 odst. 1 ZOK umožňuje vydat kmenové listy i jenom k některým podílům.

5.2. (Ne)významnost smlouvy v případě převodu kmenového listu

Jelikož je kmenový list cenným papírem, nelze podíl vtělený do tohoto cenného papíru zcizit bez prodeje samotného kmenového listu. Na převod kmenového listu se tak použijí obecná ustanovení o převodu cenných papírů na řad a § 210 ZOK. Nepoužijí se však obecná ustanovení o převodu obsažená v § 207 a § 208 ZOK, jelikož převoditelnost podílu vtěleného do kmenového listu nesmí být omezena. Rovněž se nepoužije § 209 odst. 2 ZOK, jelikož § 210 ZOK obsahuje speciální ustanovení ve vztahu účinnosti převodu kmenového listu vůči společnosti. Z § 209 ZOK se však použije odst. 1, na který § 210 ZOK výslovně odkazuje a který stanoví, že nabyvatel nabytím podílu automaticky přistupuje ke společenské smlouvě společnosti a že převodce ručí společnosti za dluhy, které byly s podílem na nabyvatele převedeny

¹⁵⁵ Víték, J., op. cit. sub 112, s.1852, uvádí, že emisními podmínkami mohou být stanovy akciové společnosti. Mám tedy důvodně za to, že podobný závěr se uplatní i u kmenového listu a společenské smlouvy.

¹⁵⁶ Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. ledna 2016 k některým otázkám zápisů obchodních korporací do obchodního rejstříku, sp. zn, Cpjn 204/2015.

Na rozdíl od převodu podílu nevtěleného do kmenového listu, u kterého převládá konsenzuální princip převodu vlastnického práva plynoucí z § 1099 OZ, který stanoví, že vlastnické právo k věci určené jednotlivě se převádí už samotnou smlouvou k okamžiku její účinnosti, ledaže je jinak upraveno zákonem nebo ujednáno stranami, se u převodu kmenového listu jakožto cenného papíru na řad přímo ze zákona stále uplatní nauka o titulu a modu převodu vlastnického práva. Dle § 1103 odst. 2 OZ se tak kmenový list nepřevádí pouhou smlouvou, ale je vyžadován i rubopis a předání nabyvateli, přičemž vlastnické právo je převedeno až samotným předáním cenného papíru, příp. zápisem do evidence imobilizovaných cenných papírů dle § 1104 OZ. Jelikož obecně k převodu cenného papíru na řad není písemná forma vyžadována¹⁵⁷ a § 210 odst. 2 ZOK mlčí jak o formě smlouvy, která bude sloužit jako titul nabytí vlastnického práva ke kmenovému listu, tak i o požadavku ověřených podpisů, nabízí se možnost uzavřít smlouvu o převodu kmenového listu i ústně, resp. konkludentně.¹⁵⁸ Toto řešení je tedy velice praktické, jelikož umožňuje snadný a rychlý převod bez nutnosti vypracování smlouvy o převodu podílu. Při významných transakcích je však z důvodu zvýšení právní jistoty a jasného vymezení práv a povinností smluvních stran vhodné, aby byla vždy uzavírána písemná obligační smlouva s podobným obsahem jako u podílu nevtěleného do kmenového listu, avšak s tím rozdílem, že okamžik nabytí kmenového listu nebude vázán na uzavření soluční smlouvy, ale na předání řádně rubopisovaného kmenového listu nabyvateli, což bude opět podmíněno splněním podmínek stanovených v dané obligační smlouvě.

Na náležitosti rubopisu se jednak použije § 210 odst. 1 ZOK, ale i ustanovení Zákona směnečného a šekového týkající se rubopisu směnky, tedy čl. I § 11 - § 20. Rubopis kmenového listu tedy bude muset být v souladu s čl. 1 § 12 a § 13 odst. 1 ZSS nepodmínečný, úplný, napsaný na kmenovém listu a podepsán převodcem. Některá ustanovení Zákona směnečného a šekového však nebude možné použít. Například není možný blankoindosament dle čl. I § 13 odst. 2 ZSS, kdy v rubopisu nebude uveden nabyvatel, jelikož požadavkem § 210 odst. 1 ZOK je jednoznačná identifikace nabyvatele.

Oproti § 209 ZOK je převod podílu vtěleného do kmenového listu dle § 210 odst. 2 ZOK vůči společnosti účinný oznámením změny společníka a předložením kmenového listu. Z dikce zákona není však na první pohled zřejmé, zda musí být předložen originál kmenového listu nebo zda postačí i jeho kopie. Domnívám se však, že § 210 odst. 2 ZOK nelze vykládat jinak, než že je nutné předložit originál řádně rubopisovaného kmenového listu, přičemž bude záležet na

¹⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. dubna 2005, sp. zn. 29 Odo 346/2004.

¹⁵⁸ Havel, B., op. cit. sub 8, s. 459.

společnosti, zda si následně kmenový list okopíruje.¹⁵⁹ Pokud nelze předložení kmenového listu nahradit jeho kopií, je nutné, aby se uplatnil stejný závěr jako pro poměry akciové společnosti plynoucí z usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. května 2012, sp. zn. 29 Cdo 1173/2011, tedy že prokázání změny společníka nelze nahradit čestným prohlášením.¹⁶⁰

Navzdory tomu, že kmenový list nelze převést blankoindosamentem, je i zde možnost tichého převodu, jak popsáno v podkapitole 3.1 výše, a částečné anonymizace společníků. Zákon o obchodních korporacích totiž vůbec neupravuje lhůtu, ve které musí být kmenový list společnosti předložen, a je tedy možné, aby skutečným vlastníkem podílu byla jiná osoba než osoba zapsaná v seznamu společníků. Nepředložením kmenového listu společnosti je tedy možné dosáhnout netransparentní struktury společnosti s ručením omezeným, čemuž se zákonodárce snažil v případě akciové společnosti a zákazu vydávat listinné akcie na majitele zabránit. Poté, co bude převod kmenového listu účinný vůči společnosti, měla by společnost bez zbytečného odkladu podat návrh na zápis změny společníka do obchodního rejstříku v souladu s § 11 odst. 2 Rejstříkového zákona.

Dle § 19 Rejstříkového zákona musí být návrh na zápis doložen listinami o skutečnostech, které mají být do veřejného rejstříku zapsány, a listinami, které se zakládají do sbírky listin v souvislosti s tímto zápisem, přičemž pro změnu společníka je důležitá pouze první část věty, jelikož listiny dokládající tuto změnu se do sbírky listin v souladu s § 66 Rejstříkového zákona neukládají. Jestliže kmenový list není převeden samotnou smlouvou, je otázka, co vše bude moci být přiloženo k návrhu na zápis do obchodního rejstříku jako listina dokládající převod kmenového podílu. Domnívám se, že touto listinou by mohl být např. aktualizovaný seznam společníků, kopie kmenového listu, nebo společné prohlášení převodce a nabyvatele, jak popsáno v podkapitole 3.4 výše. Návrh na zápis musí být rovněž doložen souhlasem nově zapisovaného společníka v souladu s § 12 Rejstříkového zákona, ledaže takovýto souhlas plyne z jiných listin přiložených k návrhu na zápis. Domnívám se však, že výše zmíněný seznam společníků nebo kopie kmenového listu nemohou být na rozdíl od smlouvy o převodu podílu považovány za listiny, z nichž by automaticky plynul souhlas být zapsán do obchodního rejstříku. Dokud nebude takový souhlas s návrhem doložen, rejstříkový soud v souladu s § 86 Rejstříkového zákona změnu společníka nezapiše. Rejstříkový zákon však společníkovi neukládá povinnost tento souhlas udělit, fakticky tak daný společník nikdy nemusí být do obchodního

¹⁵⁹ Shod. Čech, P., op. cit. sub 110.

¹⁶⁰ Shod. Čech, P., op. cit. sub 110.

rejstříku zapsán a vlastnická struktura společnosti s ručením omezeným tak může být netransparentní.¹⁶¹

5.3. Dílčí shrnutí

Významnou novinkou zavedenou Zákonem o obchodních korporacích je možnost vtělení podílu ve společnosti s ručením omezeným do cenného papíru na řad, tzv. kmenového listu. Podíl může být vtělen do kmenového listu, pouze pokud tak určí společenská smlouva společnosti s ručením omezeným a pouze za předpokladu, že převoditelnost takového podílu není podmíněna nebo omezena. K vydání kmenového listu je pak nutné, aby splňoval zákonem předepsané náležitosti.

Na rozdíl od převodu podílu nevtěleného do kmenového listu, u kterého převládá konsenzuální princip převodu vlastnického práva, se u převodu kmenového listu jakožto cenného papíru na řad přímo ze zákona stále uplatní nauka o titulu a modu. Kmenový list se tedy nepřevádí pouhou smlouvou, ale je vyžadován i rubopis a předání nabyvateli, přičemž vlastnické právo je převedeno až samotným předáním cenného papíru, příp. zápisem do evidence imobilizovaných cenných papírů. Jelikož obecně k převodu cenného papíru na řad není písemná forma vyžadována a § 210 odst. 2 ZOK mlčí jak o formě smlouvy, která bude sloužit jako titul nabytí vlastnického práva kmenového listu, tak i o požadavku ověřených podpisů, je možné uzavřít smlouvu o převodu kmenového listu i ústně, resp. konkludentně. Toto řešení je tedy velice praktické, jelikož umožňuje snadný a rychlý převod bez nutnosti vypracování smlouvy o převodu podílu. Při významných transakcích je však z důvodu zvýšení právní jistoty a jasného vymezení práv a povinností smluvních stran vhodné, aby byla vždy uzavírána písemná obligační smlouva s podobným obsahem jako u podílu nevtěleného do kmenového listu, avšak s tím rozdílem, že okamžik nabytí kmenového listu nebude vázán na uzavření soluční smlouvy, ale na předání řádně rubopisovaného kmenového listu nabyvateli, což bude opět podmíněno splněním podmínek stanovených v dané obligační smlouvě.

¹⁶¹ Shod. Čech, P., op. cit. sub 110.

Závěr

Cílem této práce bylo upozornit na vybrané aspekty smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným a nastínit možné řešení výkladových problémů vzniklých při interpretaci zákona.

Při uzavírání smlouvy o převodu podílu by se měl nabyvatel ujistit, jaké druhy podílů jsou ve společnosti vytvořeny, pokud nenabývá 100% podíl ve společnosti. Za předpokladu, že nabyvatel podílu akvizicí nenabude 100% podíl na základním kapitálu, ale pouze část, je totiž důležité dobře zvážit, jaká práva a povinnosti, resp. v jaké míře, jsou s daným podílem spojena, či zda podíl není zatížen nějakou vadou. Z těchto důvodů je klíčové provést právní prověrku společnosti (*due diligence*). Nabyvatel podílu tak bude přesně vědět, s jakými právy a povinnostmi je převáděný podíl spojen a v jaké míře se bude po nabytí podílu podílet např. na řízení společnosti nebo případném podílu na zisku. Ve světle závěrů právní prověrky je pak důležité náležitě upravit obsah smlouvy o převodu podílu.

Hlavní motivací nabyvatele v případě smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným je především nabytí účasti v dané společnosti a s tím související možnost podílet se na řízení společnosti a disponovat s jejím majetkem (tzv. *share deal*). V určitých případech však kupující nemusí mít zájem na nabytí podílu ve společnosti, ale pouze na nabytí jejího majetku (tzv. *asset deal*). Obě tyto formy akvizic mají své výhody a nevýhody, přičemž nelze paušálně určit, která z předložených struktur je vhodnější. Při plánování akvizice bude vždy záležet na okolnostech dané transakce a komerční domluvě smluvních stran, zda bude k akvizici využita smlouva o převodu podílu nebo kupní smlouva vztahující se pouze k určité věci ve vlastnictví společnosti.

Smlouva o převodu podílu již za účinnosti Zákona o obchodních korporacích není samostatným smluvním typem. Dle účelu transakce tak mají smluvní strany na výběr z jednotlivých smluvních typů upravených Občanským zákoníkem, ale i nepojmenovaných smluv. V případě, že se má jednat o úplatný převod, jak tomu bude ve většině případů, budou smluvní strany nejčastěji volit kupní smlouvu. Za situace, kdy budou mít smluvní strany v úmyslu převést podíl bezúplatně, mohou využít darovací smlouvu. Občas ovšem mohou v důsledku specifických okolností a událostí nastat situace, na které zákon výslovně nepamatuje. V tomto případě tak mohou smluvní strany využít nepojmenovaných smluv.

Při významných transakcích bývají smlouvy o převodu podílu obsáhlé, může být tedy v průběhu transakce obtížné určit, ke kterému dni byly splněny všechny podmínky, aby mohlo dojít k převodu podílu, případně mohou mít strany zájem na tom, aby se převod uskutečnil až k určitému dni. Praxe tedy hledala efektivní řešení, pomocí kterého by mohla být zajištěna větší přehlednost transakce a oddělení podmínek převodu od samotné smlouvy o převodu podílu. Nakonec bylo vymyšleno řešení, které vychází ze zahraničí praxe a ze závěrů české civilistiky, jenž ve vztahu k závazkům rozlišuje smlouvy obligační a soluční, přičemž obligačními smlouvami se závazky zakládají a solučními smlouvami se povinnosti vyplývající ze závazků splní, v důsledku čehož závazek zanikne. Nejprve je tedy uzavřena obligační smlouva, která bude obsahovat zejména závazek převést podíl a jednotlivé podmínky převodu, nikoliv však vůli touto smlouvou podíl převést. Obligační smlouva pak bude obsahovat stěžejní ustanovení, že podíl bude převeden až uzavřením soluční smlouvy, ve které bude vyjádřena vůle smluvních stran podíl převést a splnit tak závazek založený obligační smlouvou. Pouze soluční smlouva bude smlouvou o převodu podílu pro účely Zákona o obchodních korporacích, jelikož teprve v ní bude obsažena vůle smluvních stran podíl převést, a pouze tuto smlouvu bude nutné doručit společnosti, aby byl převod vůči ní účinný. Rovněž pouze soluční smlouva bude muset být přiložena k návrhu na zápis změny společníka do obchodního rejstříku.

Od smlouvy o převodu podílu lze odstoupit v případě, že budou naplněny zákonné důvody nebo důvody ujednané ve smlouvě. V případě využití konstrukce obligační a soluční smlouvy lze odstoupit od obligační smlouvy, přičemž toto odstoupení bude mít i věcněprávní účinky. Obligační smlouva totiž není ničím jiným než právním titulem převodu podílu, přičemž smlouva soluční je modem nabytí vlastnického práva. Titulus a modus jsou pak natolik svázané, že jestliže v případě odstoupení dochází ke zrušení závazku z právního titulu, bude mít odstoupení i v tomto případě za následek rovněž věcněprávní účinky, tedy obnovení vlastnického práva prodávajícího. Od samotné soluční smlouvy však odstoupit nelze.

Jelikož se podíl převádí účinností smlouvy o jeho převodu, mám důvodně za to, že lze provést i tichý převod pouze s účinky *inter partes*, který nebude oznámem společnosti, resp. zapsán do obchodního rejstříku. Ve vztahu ke společnosti a třetím stranám by tak prodávající stále vystupoval v postavení společníka, avšak skutečným vlastníkem tohoto předmětného podílu by byl kupující. Důsledkem tohoto postupu fakticky dojde k anonymizaci skutečných společníků společnosti, když stav zapsaný v seznamu společníků, resp. v obchodním rejstříku nebude v souladu s faktickým stavem.

Za účinnosti Obchodního zákoníku bylo jasně stanoveno, že smlouva o převodu podílu musí mít písemnou formu, přičemž nedodržení této formy mělo za následek absolutní neplatnost smlouvy. Na rozdíl toho § 209 odst. 2 ZOK hovoří o písemné formě a úředně ověřených podpisech pouze jako předpoklad její účinnosti vůči společnosti. Domnívám se, že za účinnosti Zákona o obchodních korporacích je tedy možné uzavřít smlouvu o převodu podíl, která by měla účinky pouze *inter partes*, i ústně.

Smlouva o převodu podílu jako každá jiná smlouva musí splňovat jisté minimální požadavky, aby byla platně uzavřena, resp. aby vyvolávala právní účinky. Vedle základních požadavků na určitost právního jednání jako např. náležitě identifikace stran, vymezení převáděného podílu nebo podpisů smluvních stran musí být splněny jednak požadavky § 209 odst. 2 ZOK, ale i požadavky v závislosti na daném smluvním typu. V případě, že strany využijí k převodu podílu konstrukci obligační a soluční smlouvy, pouze smlouva soluční bude muset splňovat požadavky písemné formy s úředně ověřenými podpisy, když má vyvolat právní účinky vůči společnosti, jelikož pouze tato smlouva bude smlouvou o převodu podílu ve smyslu Zákona o obchodních korporacích. Náležitosti daného smluvního typu pak budou splněny obligační smlouvou, když pouze tato smlouva bude v souladu s částí čtvrtou Občanského zákoníku zakládat závazek mezi smluvními stranami.

Významnou novinkou zavedenou Zákonem o obchodních korporacích je možnost vtělení podílu ve společnosti s ručením omezeným do cenného papíru na řad, tzv. kmenového listu. Podíl může být vtělen do kmenového listu, pouze pokud tak určí společenská smlouva společnosti s ručením omezeným a pouze za předpokladu, že převoditelnost takového podílu není podmíněna nebo omezena. K vydání kmenového listu je pak nutné, aby splňoval zákonem předepsané náležitosti.

Na rozdíl od převodu podílu nevtěleného do kmenového listu, u kterého převládá konsenzuální princip převodu vlastnického práva, se u převodu kmenového listu jakožto cenného papíru na řad přímo ze zákona stále uplatní nauka o titulu a modu. Kmenový list se tedy nepřevádí pouhou smlouvou, ale je vyžadován i rubopis a předání nabyvateli, přičemž vlastnické právo je převedeno až samotným předáním cenného papíru, příp. zápisem do evidence imobilizovaných cenných papírů. Jelikož obecně k převodu cenného papíru na řad není písemná forma vyžadována a § 210 odst. 2 ZOK mlčí jak o formě smlouvy, která bude sloužit jako titul nabytí vlastnického práva kmenového listu, tak i o požadavku ověřených podpisů, je možné uzavřít smlouvu o převodu kmenového listu i ústně, resp. konkludentně. Toto řešení je tedy

velice praktické, jelikož umožňuje snadný a rychlý převod bez nutnosti vypracování smlouvy o převodu podílu. Při významných transakcích je však z důvodu zvýšení právní jistoty a jasného vymezení práv a povinností smluvních stran vhodné, aby byla vždy uzavírána písemná obligační smlouva s podobným obsahem jako u podílu nevtěleného do kmenového listu, avšak s tím rozdílem, že okamžik nabytí kmenového listu nebude vázán na uzavření soluční smlouvy, ale na předání řádně rubopisovaného kmenového listu nabyvateli, což bude opět podmíněno splněním podmínek stanovených v dané obligační smlouvě.

Domnívám se, že závěry navržené v této práci jsou věcně správné a za účinnosti současného znění zákonů by se měly uplatnit. Vzhledem k připravované novele Zákona o obchodních korporacích však není možné zajistit, zda se řešení výše rozebraných výkladových problémů v budoucnu nezmění.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

- Bílková, J., Černý, M., Čuhelová, K., David, L., Dávid, R., Dobrovolná, E., Fojtík, L., Handlar, J., Havlan, P., Holejšovský, J., Horecký, J., Hulmák, M., Hurdík, J., Hrdlička, M., Koukal, P., Lasák, J., Lavický, P., Lazíková, J., Lebeda, M., Podivínová, M. K., Pondikasová, T., Ronovská, K., Ruban, R., Ševček, M., Tůma, P., Vítek, J. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 82. ISBN 978-80-7400-529-9.
- Čech, P., Šuk, P. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2016.
- Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015.
- Dědič, J., Gaňo, J., Havel, B., Jindřich, M., Lasák, J., Štenglová, I. Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-285-4.
- Dědič, J., Lasák, J.: Vlastnictví více podílů a druhy podílů ve společnosti s ručením omezeným, Bulletin Komory daňových poradců ČR, číslo 3, ročník 2015, s. 40 – 46.
- Dědič, J., Šuk, P. K některým výkladovým otázkám právní úpravy podílu v obchodní korporaci. Obchodněprávní revue. 2014, č. 6, s. 167-172.
- Gerloch, Aleš. Teorie práva. 6. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1.
- Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4.
- Havel, B. Společnost s ručením omezeným na úsvitu rekodifikace. Obchodněprávní revue. 2011, č. 12, s. 351-355.
- Hulmák, M., Petrov, J., Lavický, P., Dvořák, B., Šilhán, J., Dávid, R., Richter, T., Lasák, J. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-535-0.
- Chalupa, I., Reiterman, D., Holý, V. Obchodní koporace. Obecná část. Základy soukromého práva V. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016.
- Kříž, J. K povaze smlouvy o převodu podílu. Obchodněprávní revue. 2016, č. 7-8, s. 202-207.

- Josková, L.: Je ve společnosti s ručením omezeným možný podíl bez hlasovacího práva či práva na podíl na zisku?, *Obchodněprávní revue*, číslo 9, ročník 2015, s. 253 – 260.
- Pelikán, R. Několik poznámek k úpravě společnosti s ručením omezeným v novém zákoně o obchodních korporacích. *Obchodněprávní revue*. 2012, č. 3, s. 76-79.
- Raban, P., et al. *Občanské právo hmotné. Závazkové právo*. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2014.
- Rouček, F., Sedláček, J. a kol. *Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Díl IV*. Praha: V. Linhart, 1937 (reprint Praha: CODEX Bohemia, 1998).
- Rozehnal, A. In: Bělohlávek, A. J. a kol. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň. Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-451-0.
- Spáčil, J., Dobrovolná, E., Handrlica, J., Holejšovský, J., Horák, T., Hrabánek, D., Králík, M., Lasák, J., Novotný, M., Petr, B., Pihera, V., Richter, T., Vrzalová, L. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474)*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-499-5.
- Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-540-4.
- Štenglová, I., Plíva, S., Havel, B., Macek, J., Tomsa, M., Pekárek, M., Zunt, V., Bartošíková, M., Munková, J. *Obchodní zákoník*. 13.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-354-7.
- Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M., Eliáš, K., Nykodým, J., Novotný, M., Králík, M., Mikeš, J., Fiala, R., Dvořák, J., Jehlička, O., Liška, P., Lavický, P., Macek, J., Přib, J., Handlar, J., Selucká, M. *Občanský zákoník I, II*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-108-6.
- Tichý, L., Pipková, P., J., Balarin, J. In: Tichý, L., Pipková, P., J., Balarin, J. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 441. ISBN 978-80-7400-521-3.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

- Čech, P., Ještě k převodu kmenového listu (a formě smlouvy o převodu podílu), *Právní rádce, [Systém ASPI] RaP – Rekodifikace & praxe (Wolters Kluwer), ASPI_ID LIT48806CZ*. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

- Čech, P.: K některým úskalím převodu obchodního podílu II, <https://pravnicaradce.ihned.cz/c1-21466810-k-nekterym-uskalim-prevodu-obchodniho-podilu-ii> [cit. 12. dubna 2018]
- Lasák, J., Pokorná, J., Čáp, Z., Doležil, T. a kol: Zákon o obchodních korporacích: Komentář. Praha [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID_KO90_2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN 2336-517X.
- Gregorová, Š., Horáková, D., Holeček, J., Stružinský, R. Due diligence – právní, daňový a finanční pohled, Daně a právo v praxi 2011/12, dostupné online <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d36147v45859-due-diligence-pravni-danovy-a-financni-pohled/> [cit. 7. dubna 2018]
- Hampel P.: NOZ v praxi: Podíl ve společnosti s ručením omezeným, dostupné online <http://www.bulletin-advokacie.cz/noz-v-praxi-podil-ve-spolecnosti-s-rucenim-omezenym?browser=mobi> [cit. 25. února 2018]
- Havel, B.: K převodu podílu v s.r.o. a jeho dokládání rejstříkovým soudům https://files.prkpartners.com/cs/clanky-na-web/20150407/prk_partners_epravo.pdf [cit. 16. dubna 2018]
- https://apps.odok.cz/veklep-detail?p_p_id=material_WAR_odokkpl&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=3&_material_WAR_odokkpl_pid=ALBSAW9B84DM&tab=detail [cit. 20. dubna 2018]
- <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>
- <https://www.bisnode.cz/o-bisnode/o-nas/novinky/loni-vzniklo-32-187-firem-nejvic-od-roku-2007/> [cit. 25. února 2018]
- https://www.cnb.cz/cs/faq/co_je_obvykly_urok.html [cit. 11. dubna 2018]
- <http://www.cushmanwakefield.cz/cs-cz/news/2017/08/hospitality-h1> [cit. 10. dubna 2018]
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52008PC0396> [cit. 23. dubna 2018]
- http://www.nsoud.cz/judikaturans_new/ns_web.nsf/f069f297c2422c1bc12576ac0045940f/a2f2a1980dc79180c12580b90035ff28?OpenDocument [cit. 22. dubna 2018]
- <https://www.csa.cz/sk-cs/pro-media/2017-10-06/> [cit. 22. dubna 2018]
- Šafránek, J.: Převod podílu ve společnosti s ručením omezeným <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d46746v58081-prevod-podilu-ve->

spolecnosti-s-rucenim-

omezenym/?search_query=\$index=551&order_by=&order_dir=&type=&search_results_page=8 [cit. 16. dubna 2018]

- Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J., aj. Občanský zákoník: Komentář, Svazek I (§ 1 – 654) [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO89_a2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN 2336-517X.
- Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J., aj. Občanský zákoník: Komentář, Svazek III (§ 976 – 1474) [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO89_c2012CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

3. Seznam použitých právních předpisů

- Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků.
- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 191/1950 Sb, zákon směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů.

4. Seznam použité judikatury

- Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 12. června 2000, sp. zn. I. ÚS 331/98.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. února 2006, sp. zn. 29 Odo 970/2005.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. února 2006, sp. zn. 29 Odo 1241/2004.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. dubna 2006, sp. zn. 29 Odo 221/2005.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. října 2006, sp. zn. 29 Odo 331/2006.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. května 2007, sp. zn. 29 Odo 894/2006.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. srpna 2007, sp. zn. 29 Odo 1216/2005.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 27. srpna 2008, sp. zn. 5 Tdo 488/2008.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. ledna 2009, sp. zn. 29 Cdo 4282/2008.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. května 2012, sp. zn. 29 Cdo 1173/2011.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. října 2012, sp. zn. 29 Cdo 2005/2012.
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. června 2015, sp. zn. 29 Cdo 1685/2013.
- Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 10. prosince 2015, sp. zn. I. ÚS 2938/2015.

- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. března 1998, sp. zn. 1 Odo 26/97.
- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. června 2003, sp. zn. 22 Cdo 534/2002.
- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. dubna 2005, sp. zn. 29 Odo 346/2004.
- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. března 2007, sp. zn. 29 Odo 266/2005.
- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. září 2008, sp. zn. 29 Cdo 2287/2008.
- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3581/2010.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze, ze dne 15. 3. 1995, sp. zn. 7 Cmo 120/94.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. prosince 2005, sp. zn. 7 Cmo 519/2005.

Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České ze dne 13. ledna 2016, sp. zn. Cpjn 204/2015.

5. Seznam ostatních zdrojů

- Důvodová zpráva k Občanskému zákoníku.
- Důvodová zpráva k Zákonu o obchodních korporacích
- Konzultace s Mgr. Prokopem Vernerem MBA, partnerem pražské pobočky mezinárodní advokátní kanceláře Allen & Overy.
- Legislativní pravidla vlády ve znění schváleném usnesením vlády ze dne 17. ledna 2018 č. 47.
- Přednášky JUDr. Petra Čecha Ph.D, LL.M. na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v zimním semestru akademického roku 2017/2018.

Seznam použitých zkratek

Katastrální zákon znamená zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení o spojování znamená nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků.

Notářský tarif znamená vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif), ve znění pozdějších předpisů.

OZ nebo **Občanský zákoník** znamená zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

ObchZ nebo **Obchodní zákoník** znamená zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

OZ 1964 nebo **Občanská zákoník 1964** znamená zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

OSŘ znamená zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Rejstříkový zákon znamená zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.

SPV znamená anglický pojem *special purpose vehicle*.

Zákon o advokacii znamená zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o ochraně hospodářské soutěže znamená zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

Zákonné opatření Senátu znamená zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákoník práce znamená zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o přeměnách znamená zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů.

ZDP znamená zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

ZOK nebo **Zákon o obchodních korporacích** znamená zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

ZSS nebo **Zákon směnečný a šekový** znamená zákon č. 191/1950 Sb, zákon směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů.

Smlouva o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným

Abstrakt

Cílem této práce je upozornit na vybrané aspekty smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným a nastínit možné řešení výkladových problémů vzniklých při interpretaci Zákona o obchodních korporacích.

V první kapitole autor popisuje změnu zavedenou Zákonem o obchodních korporacích, kdy je nově umožněn vznik různých druhů podílů. S různými druhy podílů mohou být spojena různá práva, resp. povinnosti. Autor této práce se zaměřuje na vymezení, rozdělení a popis vybraných práv a povinností a dopad tohoto vymezení na smlouvu o převodu podílu.

Ve druhé kapitole autor této práce popisuje smlouvu o převodu podílu z pohledu motivace smluvních stran tuto smlouvu uzavřít a zároveň smlouvu o převodu podílu porovnává s alternativou nabytí majetku společnosti se zaměřením na praktické výhody a nevýhody. Dále jsou v této kapitole nastíněny jednotlivé smluvní typy využívané k převodu podílu.

Kapitola třetí se bude věnovat zejména praxi, která se vyvinula u velkých transakcí, kdy je převod rozdělen do dvou fází. Nejprve je uzavřena obligační smlouva upravující jednotlivá práva a povinnosti, přičemž po splnění všech podmínek stanovených touto smlouvou je uzavřena smlouva převodní, kterou je závazek převést podíl, jenž byl ujednán v obligační smlouvě, teprve splněn. V této kapitole se autor dále zabývá důsledky odstoupení od smlouvy o převodu podílu. Zákon o obchodních korporacích se o formě smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným vyjadřuje pouze ve vztahu ke společnosti. Vznikl tak spor, zda smlouva o převodu podílu může být s účinky pouze mezi smluvními stranami uzavřena i ústně nebo zda musí být vždy dodržena písemná forma. Tato problematika je rovněž rozebrána v kapitole třetí.

Kapitola čtvrtá se zaměřuje na náležitosti smlouvy o převodu podílu, přičemž zvýšená pozornost je věnována otázkám, zda musí obligační smlouva obsahovat úředně ověřené podpisy smluvních stran, či zda musí být v převodní smlouvě uvedena kupní cena. V této kapitole jsou rovněž popsány běžná ujednání obligační smlouvy a struktura převodní smlouvy.

Zákon o obchodních korporacích zavedl možnost vtělit podíl do kmenového listu. V páté kapitole této práce se tedy autor zaměřuje na jednotlivá specifika spojená s převodem podílu vtěleného do kmenového listu a jejich vliv na smlouvu o převodu takového podílu.

Klíčová slova:

Smlouva o převodu podílu, společnost s ručením omezeným, podíl, kmenový list

Contract to transfer share in limited liability company

Summary

Purpose of this diploma thesis is to draw attention to selected aspects of a contract to transfer a share in a limited liability company and to outline possible solutions to several interpretation issues arising out of the Act on Business Corporations.

In the first chapter the author describes a change introduced by the Act on Business Corporations that allows creation of different types of shares in a limited liability company. Different rights and obligations may be connected with such shares. The author focuses on the division and description of selected rights and obligations and their impact on the content of the contract to transfer a share in a limited liability company.

In the second chapter the author describes the contract to transfer a share in a limited liability company from the parties' point of view and their motivation to enter into such contract. The author of this thesis also compares the contract to transfer a share in a limited liability company with the acquisition of the company's assets and focuses on their practical advantages and disadvantages. Furthermore, the second chapter outlines possible contract types that may be used for transfers of a share in a limited liability company.

The third chapters deals mainly with common practice that has been established in major deals where the transfer of a share is divided into two steps. Firstly, a long form share purchase agreement is entered into by the contract parties. Such agreement contains the conditions of the transfer of a share and makes the transfer conditional on the conclusion of a short form share purchase agreement by which the obligation to transfer the share is satisfied. The author focuses also on withdrawal from the contract to transfer a share in a limited liability company. The Act on Business Corporations deals with the form of the contract and its effectiveness only with respect to the company. Therefore, a dispute has arisen whether the contract to transfer a share in a limited liability company may be entered into orally with effect only between the parties. The author offers a possible solution to this dispute in the third chapter.

The fourth chapter focuses on the essentials of the contract to transfer a share in a limited liability company. Greater attention is dedicated to issues whether the long form share purchase agreement must contain notarized signatures or whether the short form share purchase agreement must contain the sales price. Furthermore, common provisions of the contract to transfer a share in a limited liability company are also described in this chapter.

The Act on Business Corporations has introduced the option to incorporate its shares in membership certificates. The fifth chapter focuses on individual aspects related to the transfer of membership certificates and their impact on the contract to transfer a share in a limited liability company.

Keywords:

Contract to transfer share in limited liability company, share purchase agreement, limited liability company, share, membership certificate